

depono capistrū cū equo, lego instrumen-
tum cū fundo, ar. l. p. poster. C. de testa, nisi
essent alie cōsecutione ex q̄b p̄cluderet volū-
tas testātis, legātis, vel p̄rabentis. Itē dī-
ctio cū posita circa numerū non includit,
sibi grā, Testator deposuit apud Seium
cc. et legādo bona, dicit Seio, ccc. cū, cc. q̄
apud eū deposui lego, nō includit cū, ccc.
l. si is q̄ ducēta, in p̄n. ff. de re, du. Sed cū:
put est aduerbiū significat tps et dilationē,
q̄nq̄ ex p̄ditione, q̄n etā accelerationē tē-
poris et dilationē signat: ibi, p̄mitto cū Ti-
cius mortef, l. nā et si, ff. de cōdi. et demon.
tps et cōditionē signat ibi, lego Ticio im-
puber cum, xiiij. annoz erit, l. si ticio, ff. q̄n
dī, lega. cc. fa. l. q̄ p̄misit, de cōdi. et demon.
Itē signat tps et nō p̄ditionē: ibi, lego Ti-
cio cū ipe mortef, l. heres meus, in p̄n. ff. de
cōdi. et demō, idē in l. ex his verbis, C. q̄n
dī, le. ce. Q̄nq̄ nec tps nec dilationē signifi-
cat: vt ibi, p̄mittis decē cum petiero vbi sta-
tīm cū petis soluere tenet. Quādoq̄ etā ni-
hil significat, et frustratorie ponit, vt ibi, le-
go cū heres adierit hereditatē, l. ij. ff. de ver.
sig. Bar. p̄dicta ponit, et in l. gallus, §. j. ff.
de libe. et posthu. vbi ponit differētā inter
et et cū, vt no. in l. scilicet cum q̄ meus, ff. de le.
j. an inducat cōditionē vel demonstratōnē
de hoc tex. singularis in l. si ita fuerit, §. si,
ff. de manumiss. testa. et quādo inducit copu-
lam, in l. illi cum illo, ff. de vsufruc. lega. et
q̄n est cōiunctio nō faciens cōditionē, in l.
demonstratio, ff. de cōdi. et demō, et quādo
est aduerbiū tūc iungit verbo futuri tps, et
principaliter notat tps, et in cōsequētiam
cōditionem, vt no. Bar. in l. j. ff. de condi.
et demonstra.

De Dā Almatica ē ve

o stis qua mō vtunt oēs diaconi ex
cōsuetudine in solennitatibus, vt
lxxvj. dī, de ieiunio, Antiquit? in sine p̄ces-
sione pape nec episcopis nec diaconis lice-
bat bec vestis, dī, xxiij. c. oīs filius.
Damnū est diminutio vel ademptio patris
monij, et dī: a demovl' diminuo fm Hosti.
ff. de dam. infec. l. iij. Etā q̄nq̄ damnū est
lucrū cessans, de q̄ an veniat i p̄demnatio-
nē, no. in c. cōquestus, de vsu. Et diuiditur

damnū sicut Actio, qz alia est de dāno da-
to, alio de dāno infecto. Et actio de dāno
dato cōpetit ex l. aq̄l. Requre sup Actio lez
gis aq̄lie. Duo aut in hac actioe requirunt
scz q̄ damnū datū sit, et q̄ culpa dantis p̄-
cesserit. Et aliud ē dānoz restauratio et ex-
pensarū satisfactio, vt de iniu. et dā. da. c. in
nra. Dā aut alicui damnū in p̄sona hoīs,
puta si seru? castret, vel sile. et etā in bestijs
vel alijs rebz, de q̄ materia vide Hosti. de
insu. et dā. da. Nec q̄libet actio iniuriarū ē
proia, qz actio dāni dati ciuilis ē, pur p̄ p̄
legistas et Hosti. vbi sup.

Damnū infectū fm spe, de no. ope. nūcia. in
tractatu libelloz, §. nūc dicam? dī, si edifi-
ciū alicui? ruinā minas edificio vel p̄dio ab-
terius vicini, tūc em edificij istius vel p̄dij
dñs a dño edificij ruinā minas petere p̄t
q̄ sibi caueat noie damni infecti: q̄ stipula-
tio cōtinebit totū interesse isti? vicini, ff. e.
ti. l. stipulatioe, et l. si p̄ditioe, et l. damni
infecti. Et damnū pateris q̄n rebz ius al-
qd decrescit: nō q̄n accrescit, q̄n aut lucruz
amittis: damnū nō pateris. Etā q̄ddā dā-
nū siue interesse est circa rē, vt si subtraxisti
mibi instrumēta q̄b possessio firmat tene-
ris mibi ad dānū, qd p̄tingit p̄pter ablatio-
nē instrumētoz: et q̄ddā damnū est extra rē.
Differūt etā damnū et iactura, vt no. Joh.
an. in nouella de elec. qz sepe, li. vj. Et nota
q̄ q̄ occasione damni dat damnū dedisse
detur, ff. de re iudi. l. is q̄ damnū, et c. si cul-
pa, de insu. et dā. da. et tō tenet si dat ope-
rā rei illicite, et etā si licite dū nō adhibet di-
ligentiā quā p̄t.

Dānas in iure ciuili q̄nq̄ est nomē adiecti-
uum oīs generis, idē valēs q̄ dānat? vt in
l. dānas esto, ff. de vsu, et vsufru. et l. si plu-
ribz, ff. de leg. ij. p̄mo rñso. §. et si ita legatū,
als capiendo in multis legibz nō esset stru-
cta cōgruitas.

Dapiser dicit ferens dapes, et est nomen of-
ficij magne dignitatis in curia imperato-
ris, vñ inter procures eligentes imperato-
rem cōputatur.

Dapsilis est ille qui liberaliter fm mensurā
cōmunicat.

Dare in arte notariatus dupliciter capitur,
scilicet proprie et improprie. Proprie quā-
do res data trāsit in dominiū accipiētis, vt
in instrumētis in q̄bus agitur de re, alie, et

domi. trans. in q̄bo transfertur dominiū si tradens erat dñs. als nō. Un̄ dare pprie est accipiens facere. aliter em̄ nō dat nisi sic det q̄ in ip̄m cui dat statim dñum trāfferatur. Improprie capis in instrumentis emph̄is reolīs. et feudis. et locatiōis. vbi ille q̄ locat vel pcedit licz dare dicat. nō tñ dñum trāfert. Et ē differētia inter dare. donare et tradere. Nā tradere d̄r q̄ solū possessionē transfert et nō dñum. de h̄ no. xxiij. q. vj. §. vl.

Data vel datū est caracterisatio i fine cōstitutiōnū vel litterarū inscripta ex q̄ cognoscī pōt q̄ anno mēse vel die instrumentū v̄l quelibet l̄ra emanauit et a quo tempore obliget cōstitutiō vel prosit gratia in scriptis facta. vide de hoc Joh. an. in fili. vj. super data.

Datio in solutū ē datio p solutione et satisfactiōe. et est vna spēs tractus innoiat. scz do vt facias. Verbi gr̄a. Cum Petrus deberet Johanni centū. agit inter ip̄os vt petrus det ei in solutū. i. p solutione et satisfactiōe eiusdē vnā domū.

De DE

Debet et oportet aliquā dicūt necessitatē. aliq̄ qñ honestatē. vide Joh. an. in. c. si. de iura. calum. sup p̄bo. partē illā. et no. in. c. intellexim⁹. i. p̄bo. debet. de iudi. Et nota q̄ verbum debet in ppria significatione importat necessitatē. vt est glo. in Cle. attendētes. in p̄bo. debeāt. de sta. regul. sed honestatē significat. xvj. q. vij. c. j. vbi eq̄tate suadente p̄ba possunt improprie. C. de pigno. l. iij. c. intellexim⁹. palle. ff. locati. l. si vno. secundū r̄so. et. l. q̄ rome. §. ff. de ver. obli. de bap. c. maiores. §. certū. Item debere est de alio habere. ergo qd̄ nō est nec esse pōt nulli debet. Et sic nec obligatiōe nec actionē parit cū actio sit ius psequendi in iudicio qd̄ nobis debet fm̄ glo. in regula. nemo. de re. iur. l. i. vj.

Debitū ē qd̄ aliq̄s alteri ex naturali vel ciuili obligatiōe tenet. Et debitū intelligit remitti in redditōe cyrographi vel instrumenti. nō autē sic in redditōe pignoris. Itē debitū est qd̄ exigit ab inuito. xxiij. q. j. qd̄ debetur. ff. de verbo. sig. l. debitor. et est glo. in cle. j. de deci. Et debitum ciuile potest capi duobus modis. Uno mō efficaciter et pprie put est in cyrographo post biennū vel in

obligatiōe ciuili resultāte ex sententia. l. i. iulianus. ff. de cōdi. inde. Scdō mō improprie et inefficaciter. put est in oī debito regulariter cui obstat exceptio. vel etiā pone exemplū fm̄ glo. in. l. j. ff. de p̄di. inde. scz in cyrographo añ biennū.

Debitor est qui accipit pecuniā a creditore. Itē fm̄ marcellū d̄r q̄ nactus est exceptio nem iustā nec a naturali eq̄tate abhorrens. i. discrepantē fm̄ Accur. in. l. marcellus. ff. de reg. iur.

Debitor ciuitatū sunt q̄ tenentur ciuitati. sed in actiōe debiti fiscus pcedit. vt. C. et. l. i. l. i. xj.

Debitū vīa venire est debitū posse petere.

Decanus nomē dignitatis est. Et dicitur a decem. et canos canonicus. quasi ad minus supra decē canonicos cōstituitur fm̄ Breuistā. licet quādoq̄ sit sine summa. Eū am decanatus est societas decem viroꝝ fm̄ Hug. et Accur. ibidem in rubr. de decan. C. l. i. xj.

Decima fm̄ Hostien. in sum. de deci. §. j. est omniū bonorū mobiliū licite quesitorū ps decima. deo data diuina p̄stitutiōe debita. vt colligit de deci. c. j. et. c. parochianus. c. nō est. c. tua nobis. §. verū. c. cū nō sit ab homine. Et est danda de oībo bonis iuste acq̄ sitis. eo. ti. c. cū ex transmissa. et. c. cōmissuz. scz de lana. feno. et piscarijs. nullis dedactis expensis. c. pastoralis. eo. ti. et. c. cū homines. etiā de molendino ad ventū. c. ex transmissa. palle. Itē de apib⁹ et oī fructu. c. nūcius. eo. ti. et tenent decime in signū vniuersalis domini. nec sunt retinēde. qz forte clerici mali. sed soluere cōpelli debent p ecclē siam appellatiōe. re. c. tua nobis. ij. in fi. De hoc vide glo. in p̄bo. p̄moniti. i. cle. ij. de iudi. q̄ dicit. Videt expēdiēs ecclesijs q̄ faciunt monitiōe generalē. fulminantē excoꝝ cationis sniaz i nō soluētēs decimas. imo p̄tra p̄tinaces inuocari pōt brachiū seculare. c. postulasti. de homici. Et no. Ludo. de roma in singularib⁹ suis. qz sacerdoti petēt decimas nō p̄t obijci cōpensatiō. et dicit qz glo. singularis est quā legisse ignorāt. xvj. q. j. c. decime. Et est rō. qz fisco petēti tributa nō p̄t obijci cōpensatiō. l. iij. et. l. iij. C. de cōpen. et. l. auferit. §. q̄ cōpensatiōe. ff. de iur. fisci. §. multo magis nec i decimis que deo debent vt supra.

Decimarū tres sunt spēs fm Hosti. in sum.
scz quedā psonales q̄ debent ex ope psona
li. vt ex artificio scia. militia negociatōe rē.
quedā p̄diales q̄ pueniūt ex p̄dij. vt vinū
blada. fructus arborū rē. Tales em̄ dande
sunt illi ecclie in cui⁹ parrochia sita sunt p̄
dia. de deci. ad aplice. etiā decimas p̄diales
tenent solvere iudei. c. de terris. eo. ti. Item
debēt solui de diuersis seminibz vni⁹ agri.
nō tñ de vno si fuerit successiue seminata.
c. ex canonicoz. c. ti. Etiā cistercienses ⁊ alij
q̄ si nullo gaudēt p̄uilegio dare tenent deci
mas de terris de nouo acq̄sitis. licet eas p
prijs manibz excolāt. c. nup. e. ti. Quedā sūt
decime mixte fm Hosti. ibidem. et p̄nt dici
hec de q̄bz dubitat vtrū sint p̄diales vel p
sonales. vt de agnis ⁊ fetibz alioz aialij q̄
sunt in pascuis ⁊ gregatim pascunt.

Declinare sententiā ē paulatim illā infirmare.
et ideo nisi sententiā declinetur rebz iudic
catis stabitur.

Decretū fm Spec. dī multis modis. vt i. ti.
de pmo ⁊ scdo decreto. §. dī ergo. Qñqz dī
snia diffinitiuā. vt. ff. de re iudi. l. decreta. vt
interlocutoria. ff. de assesso. l. ij. in fine. Qñqz
dīci id qd papa p̄stituit seu statuit de cōsili
lio cardinaliū nulla facta p̄sultatiōe. et tūc
in scriptis redigūt. vt de rescrip. p̄nti. x. di.
decreta. et. c. se. Qñqz est p̄sequens p̄sens
eligitū in scriptis redactus. vt. ij. q. ij. lez
gum. de elec. innotuit. Qñqz est illud qd ca
pitulū vel ordo vel vniuersitas. vel maior
pars ordinauit. vt. ff. qd cuius. vni. no. l. pla
ne. ⁊ qñ p to. Qñqz est iudicis auctoritas i
alienatiōibz rerū p̄cipue minorz interposita
vt. C. de p̄di. minorz. l. interposita. p to. Qñ
qz decretū dī auctoritas p̄ncipis i rescriptis
būficialibz interposita. vt de rescrip. c. gra. l. l.
vj. Et fm Azō. illud decretum est p̄firma
torū gfe. qz ex h p̄nceps insinuat suā volū
tatē q̄ fūada ē. Etiā fm cū ligat ignorātes.
Est etiā quoddā decretū decurionū. qd in
inuitos sup muneribz rerū tribut pōt exco
ptis q̄ liberaliū studioz laboribz insunt. et
q̄ medendi causa fungunt. C. de decre. de
curi. l. excepti. l. i. x. Qñqz decretū est iussus
iudicis q̄ mādāt bona alicui⁹ p̄pter ei⁹ cō
sumaciā possideri. Et illud diuidit in p̄mū
et secundū decretū. Decretū primū est p̄
mus iussus iudicis q̄ mādāt bona p̄pter cō
sumaciā in penā cōsumacis detineri. Vel

sic describit. Primū decretū est alicuius res
p̄hibite regularit. vel p̄misse regulariter in
certo casu facta p̄ma p̄hibitio vel p̄missio
referēdo singula singul. Secundū decre
tū eodē mō describit. nisi q̄ibi ponit scda
p̄hibitio vel p̄missio. et taliter dī p̄mū rez
scriptū secūdi. Qñqz interponit p̄mū decre
tū ⁊ nō secundū. qz in aliquibz nō est op⁹ se
cundo. vt no. in. c. qm̄ frequēter. §. in alijs.
vt lit. nō p̄test. in glo. sup p̄bo. p̄stituet. et il
lud decretū hz locū in actione reali vel pso
nali. licet diuersimode. vt dicto. §. et. §. se. et
ip̄onit añ litē et post. et q̄tenscūqz aliq̄ cō
tumace existēte adhuc nō ita liquet de cau
sa q̄ diffinitiuā sententiā valeat terminari
vt i. d. c. qñqz. p̄alle. Decretū secundū est se
cund⁹ iussus iudicis q̄ licet bona alicui⁹ p̄
sumaciā possideri q̄ pus de p̄mo decreto
detinebant. vt de eo q̄ mit. i. pos. c. ij. in glo.
vlti. et hz locū fm q̄dā in actionibz psona
libus tñ. qz fm Berū. in glo. vbi supra in
realibz solū lapsus anni constituit missum.
ex p̄mo decreto verū possessorē. nec ē opus
secūdo. fm alios tñ hz locū tā in realibz q̄
in psonalibz. de hoc plene no. Berū. in. c.
cōtingit. de do. et p̄tuma. in glo. vlti. Vel
sic fm Ludo. de roma. Est p̄ma iudicis ag
grauatio punitiua p̄tumacie. et sic suo mō
diffinit secundū decretū. et secundū nō pōt
interponi nisi p̄tra latitantē. et latitatio est
debitoris abscofio fraudulēta in damnum
creditoris. l. fulcim⁹. §. si q̄s possider. ff. ex
qui. cau. in pos. eatur. qd est verū nisi p̄ciu
lum sit i mora. tūc em̄ interponit secundū
decretū p̄tra nō latitantē debitorem. et no.
Jo. an. in. c. cōsultationibz. de offi. dele. in
nouella. et Bal. dīc. i. c. j. de mī. va. q̄ cōru. ē
i vlibz seu. Sz vtrū secundū decretū sit sen
tentiā interlocutoria vel diffinitiuā effect⁹
est magn⁹. vt in. c. cessante. de appel. et. l. qd
iussit. ff. de appel. vbi p̄ Bar. et. C. de epi. au
di. l. ij. per Bal. et. l. si. finita. §. si forte. ff. de
dam. infec. vbi p̄ Dy. et varie loquunt. Sz
Ludo. de roma dīc. qz secundū decretum
est snia interlocutoria. alleg. glo. singularē.
in. l. p̄nti. ij. cum aut. in verbo. ad modū. C.
de his q̄ ad ecclie. cōsu. et pbat rōnibz. nam
sententiā diffinitiuā nō potest dari contra
minorem. vt in. l. cū ⁊ minores. C. si aduer
rem iudi. Sed secundū decretū patit mi
nor. l. si minor. C. de bo. au. l. i. pos. ergo nō

est diffinitiva, sed interlocutoria. *Preterea* diffinitiva non fert lite non contestata. l. si, §. illud. C. de tem. ap. et. l. pbatā. cum similibus. S; fm decretū sic. vt in. l. cū pponas. C. de bo. auc. iud. pos. Et hoc ē iustificat dictūz singulare Inno. c. dilecto. de p. sig. vbi vult q; quicunq; iudici cōstaret secretū interpositum esse iniustū pōt illud reuocare. Qd etiam tenet Bar. in. l. non videt. j. ff. de iud. licet canoniste cōmuniter reprobat p̄fatu dīctū Inno. et male. Hec Ludo. de roma in suis singularib; Et no. q; fm Inno. et Hosti. differūt decretū. auctoritas. p̄sensus. iudicium vel collaudatio. Nā decretū est sententia qua iudex cōtractū iustū futurū fore decernit auctoritatē suā interponēdo v̄l immitendū declarādo rē. S; auctoritas est assensus auctorisabilis q; cōpetit sibi ex publico officio iudicis vel legitima administratiōe. vt tutori et curatori. Cōsensus autē siue collaudatio est multoz volūtas ad q̄s res p̄tinet sū iuncta. no. Jo. an. in glo. magna. in fi. c. j. de re. eccl. l. vj. et ibi v̄sde iura de hoc.

Decretalis eplā est in q̄ papa ad cōsultationem alicui⁹ r̄ndet. de res. c. j. siue solus siue de p̄silio fratru. vt de elect. bone memorie. j. Vñ. decretū statuit decretalis q; r̄ndet. sed canon est p̄stitutio ecclesiastica vel statutū in p̄silio generali editū. Vñ Cōstitutio alia civilis q; dicitur decretū forense v̄l civile. Alia ecclesiastica q; dicitur canon. Et p̄stitutio dicitur dupl. Vno mō cōiter. et sic cōprehedit oēs decretales. l. 7. decreta. Alio mō stricte. et sic p̄stitutioes dicunt p̄ncipū. leges populi romani. edicta p̄toz vel etiā iudicū. Quia dicitur iudex citare tribus edictis. Et de differētia hoz noīm decretalis eplā. decretū. canon. dogma. mandatū. interdictū. et sanctio ē glo. sum. di. iij. Itē no. Archi. p̄r. di. sup. glo. sum. in fi. q; decretalis eplā aut diffinit. aut imperat. aut p̄hibet. aut p̄cat. aut indulget. Et sic q; illoz modoz necessitate inserat ponit ibi.

Decurio dicitur q; decimā p̄te de bonis ducit. v̄l q; est sup. decē milites p̄stitut⁹ i curia dñoz vel p̄ncipū. sicut centurio sup. centū. q; alis etiā vocat⁹ ē centenari⁹. Et v̄tū illo vocabulo theologi. q; dicitur in machabeoz q; Judas p̄stituit duces. p̄pter tribunos et centuriones. Beda tñ dicit sup. illud Lu. xxiij. et

Bar. xv. Joseph nobil⁹ decurio. q; decurio vocat⁹ iō. q; ē de ordine curie et officio curie administrat. Qui etiā ē cū dicitur curialis a p̄curādo q; p̄curat mūera civilia et curialia. Vbi de h. ff. de decu. et fili. eo. Quidā autē dicūt decuriones appellari ex eo q; cū ciuitates et municipia cōstruebant cuiusq; loci. grā p̄siliū. decima p̄s hoīm p̄ia colligebāt. vt. ff. de p. sig. l. si pupill⁹. Etiā qdā dicunt decuriones esse ex eo q; cū colonie ducebantur decima p̄s eoz q; ducebāt p̄siliū publicū cōstituebāt. et decuriones vrbis romane a munerib; excusant. vt. C. et. l. i. xj.

Decusate. i. ornate. vñ dicitur ille decusate loquitur. l. ornate.

Dediticia libertas fm Azo. in sum. e. ti. hō die sublata ē. s; olim eoz dicebat dediticia libertas q; sic sequebant vt toto t̄pore vite sue seruili iugo detinerent. post mortē p̄o erant perent in libertatē. vt colligit in. l. vnica. C. de la. li. tol. et insti. de success. liber. §. vl. et. l. vnica. C. de dedi. li. tol.

Dediticij liberti olim erāt et dicebant hī q; se debebāt timore rōne et destructiōe sua talē libertatē cōsequerent. Et dicebant liberti forte p̄pter spem libertatis. vñ veri⁹ liberti vocabant. q; fere liberi erāt. licet seruire cōgerent. hodie p̄o nō sunt. et sic hoc nomen dediticij nihil significat p se vel ad iunctiue sicut chymera. Nec illa libertas est vñq; in vsu frequēta. put hec oia ponit Azo i sū. C. de dedi. li. tol. Erāt aut hī pessime cōditionis. q; toto t̄pore vite sue erāt serui et i morte liberi vt dictū est. vt insti. de liber. §. libertinoz aut. Et dicūt doc. q; tales nō erāt serui: sed coacti erāt ad seruendū. et erāt induci ex. l. bellascētia. q; etiā multa alia. s. mala induxit. vt in glo. insti. ti. palle.

Defalcare est aliqd ab aliq; iure debito in solutū cōputare. Vñ de iure aliter dicitur defalcare ad modū legis faustane. iuxta notata in sū. ti. e. ti. sup. rubrica.

Deductio est defalcatio vel sepatio. q; deducere separe dicitur.

Defensor est ille q; sine mādato cautione p̄stituta de iudicato solui aliū defendit: vel ei⁹ defensionem se offert. vt. ff. de p̄cu. l. si p̄curator §. si. et. l. si defensor. cū ibi no. et insti. de his per quos ag. po. §. si p̄curator. et. §. alijs. Et vide ibi Spe. in quibus causis interueniat vel non.

20

Dnd
Decretū est

Anno

Copus

la decretalis

Canon

Copus dicitur dicitur

a p̄no

Defensores ciuitatuz fm Azo. in sum. eo. ti. sunt hi q̄ in oibz tāqz patres poti⁹ q̄ vt iudices se hīc dicūt. vt ita nomis sui vtant offīcio. C. eo. ti. l. iij. et in aut. vt iud. sine quoq̄ suffra. §. eos. Cōstituit autē defensor ciuitatis decreto. cū remunerādo sine electōe possessionū in illa ciuitate p̄sistentiū. vt in aut. eo. ti. §. nos g. in decreto. col. ij. Inest autē officio defensoris hui⁹ p̄bere auctoritatem qū agi apud eū ex volūtate p̄tū. vt ad op̄tio. emācipatio. manumissio testamētōz. vt in aut. eo. ti. §. sed neqz p̄rios. Itē donationis insinuatō. in cōtentiosa aut redditione habet cognitionē vsqz ad. ccc. aureos vt in aut. palle.

Defendere est vicē dñi subire. vel illud facere quod faceret dñs. in. l. p̄uale. §. et iudicare. et olim vsqz ad. xl. annos potuit. vt. C. eo. ti. l. ij.

Deferre aliquē est eū accusare. Sed deferre alicui est grates et reuerētias sibi facere. vt ff. de accu. l. libellis. Et sic dicim⁹. plus deo deferendū est q̄ homini. de sen. excō. c. relationum. c. q. iij. quilibet metu. et. c. iulianus. Differunt tñ deferre et accusare in hoc. qz deferre fit reo absente. sed accusare fit reo presente.

Deferre iuramētū est aliquē artare vel astringere ad iurandū. et qñqz deferat iure. qñqz a iudice qñqz a pte. qñqz etiā delatio a pte parti refert. de oibz his nota. C. de iureiur. l. ij. Pōt autē ipm deferre maior. xv. annis. etiā minor ipm deferre nō phibet. dñi saltē cōditio sua nō peior fiat. sed si ledat restituitur. ff. de iureiur. l. nā postea. §. si minor. Etiā p̄familias nō filiūfamilias. C. de iureiur. l. nec fili⁹. Itē liber nō seru⁹. ff. e. ti. l. multo magis. als q̄nto magis. in fi. Itē cōpos mētis nō pdig⁹ nec p̄siles. vt. l. tutor. §. pdig⁹. ff. e. ti. z. ff. de rebz q̄ ad nup. p. Si autē administratiōz adiit tāqz pcurator licz ei iuramētū deferri i tribz casibz. si si specialem habeat administratiōnē. si in rē suā sit datus ei. si generalē z liberā habeat administratiōnē. vt. ff. de iureiur. l. i. iusiurandū. §. si tibi. et. l. se. Et ep̄s hz hanc administratiōnē q̄ ad ea q̄ alienari possunt. Cui autē defera dīcandū est fm Hosti. q̄ a pte parzti deferat qd vocat fm eundē iuramētū voluntariū vel extraiudiciale. Verū aliud est necessarium z iudiciale. scz qñ iudex parti

defert. vt. C. de iureiuran. l. iij. §. bone fidei. Vide de hac materia Hosti. in titu. de iureiur. sub. §. de iuramento assertorio. quasi per totum.

Defectus. hui⁹ dictionis significatū clarum est. et significat qd impositio significare dicitur. defectū realē. §. defect⁹ modi vel cōditionis p̄ incōplemētō habet pur ex natura cōditionis vel modi vel quis alio significandi mō inferi vel significare cōcludit. vt dicēdo. p̄mitto. instituo vel lego tibi decem si capitollū ascēderis infra mensem. et p te stat q̄ minus ascēdas parēdo p̄ditionē z nō vis imo recusas exp̄sse si mēsis labit cōditio vere est defectiua. et hic defect⁹ signat dīsp̄ositionē defectiua. l. q̄ heres. §. si. p̄ totū. ff. de cōdi. et demon. Si autē legatario volente implere heres impedit. tūc defect⁹ iste significat implementū cōditionis. et p̄ bec purificationē dīsp̄ositionis. i. iure ciuili. ff. de cōdi. et demon. Si autē tert⁹ ipedit impleri tūc si iuste significat impletā. l. tici⁹. eo. ti. ff. tert⁹ iniuste impedit z est soluēdo habet p̄ defectiua. l. inde neraci⁹. ff. ad. l. aq̄l. Sed iste tert⁹ nō est soluēdo hī p̄ impleta. ar. l. si. ff. de eo p̄ quē factū est. in p̄n.

Defunctio est a debīto liberatio. Inde defunctus. i. liberat⁹. Scdō idē est qd mortu⁹ vt capit. C. ne de sta. defun. l. post quā. et p̄ to. ti. Et forte dīr iō mortu⁹ defunct⁹. qz liberatus a miseria p̄ditionis humane.

Defunctorie z p̄functorie idē sonāt qd trāitorie vel eursorie.

Degradare est deponere de ordine. vt. lxxij. di. dictū. Qualiter autē habeat fieri degradatio nō. de pe. c. degradatio. li. vj. Nā deponere fit simpliciter p̄bo. sic suspēdere. degradare autē cū solēnitare.

Deierare est false iurare. c. in lris. de testi. et c. lras. de p̄sump.

Delator est idē qd accusator. vel q̄ bona alio qua tāqz vacātta fisco denūciat. l. manifestat. vt. v. q. vj. delatori. vbi hēs q̄ aut lino gua capulet. aut p̄lūcio caput amputet et sequit. Delatores aut sunt q̄ ex sua inuidia produnt alios.

Delegatus est cui causa cōmittit terminanda vel exequenda vices delegatis representas et in iurisdictione nihil p̄riū habēs. vt. ff. de offi. eius cui man. est iur. l. ij. in fi. et. l. iij. de offi. dele. sane quia. et. c. cū olim. et Hosti.

In sum, eo, ti, vel sic. Delegatus est is cui a summo pontifice vel ordinario vel delegato pncipis causa committitur. Item inde venit subdelegatus: qd dicitur respectu delegati. Item is cui pncipiū cause vel mediū committitur: et sic iudex pncipie dicitur p. vt. c. sup. qstionū. §. porro delegatus. eo, ti. Delegatus in pncipie delegare potest pncipiū mediū et finē. in. §. intentio nis. c. sup. qstionū. palle. Vel fm spe. eo, ti. In pncipie est is qd ex alteri commissione recipit alicuius cause iudicialē cognitionē. nā et subdelegatus est cui p aliquē habentē iurisdictionē nē demandat in iudicio aliqd vel extra iudiciū faciendū nō iure pncipio sed de iure mandantis. Et differt a surrogato et pseruato. Nam surrogatus hz iurisdictionē iure pncipio et merū imperiū: sic iudex pncipalis cui surrogatus. Sz cōseruator nullā hz iudicialē cognitionē: sz in potestate sup. notorijz et manifestis. c. statum. d. offi. dele. li. vj. Iudex aut delegatus hz iurisdictionē in ecclesiasticis psonis: nō pncipia sz a supiore commissaz. vide Goff. i. sum. eo, ti. Et delegatus i cā sibi delegata maior ē ordinatio. d. offi. dele. sane. ij. et de offi. ordi. pastoral. qz talis vices gerit delegatus. et p. pellere epm rebellē p iniaz suspensionis vel interdicti. vt. c. sane. palle.

Delegare plura significat. Primo est aliquē iudicē loco sui et auctoritate sui iudicaturū pstitui vel substituere. vt. l. pncipim. C. d. appel. circa mediū. z. l. se. i. ff. Qūqz aut est i locū suū vel vice sui aliū reū creditorē dare vel cui iusserit creditor. Et hmo inter delegatū et eū cui fit delegatio oportet interuenire stipulationē vel lit. ptestationē. his em modis fit hec delegatio. vide. l. delegare. ff. de noua. et Az. in sum. eo, ti. de noua. De legare em possum. id ē vice mea debitorem meū dare creditori. et ex delegatiōe liberoz ego a creditore meo. et extinguit ipa obligatio q tenebar. vt qñ tibi sum obligatus. et alium habeo debitore mibi obligatū: et istū tibi assigno. et debitū ab eo recipias te et ipso volentibz. hec ē delegatio qdā.

Deliberare est factū diligēter tractare. vel in mēte reuoluere: vel cū amicis suis explorare. an expediat sibi illō admittere de q qrit. puta hereditatē agnoscere vel adire. vt. l. si aristo. in pncipie. ff. de iur. deli. Dat aut deliberadi tpus hereditibz institutis. vt. l. si plures. ff. de iur. deli. Item tutoribz. vt. l. alt. pncipie. ff. eo, ti.

Et curatoribz eoz. Item hereditibz ab intestato venientibz. vt. l. si qd heres su. ff. e. ti. Dat aut ad h tps ab ipatore vsqz ad annū. Sz ab alijs iudicibz vsqz ad octo vel ad nouem mēses et nō ultra. vt. C. d. iur. deli. l. si. §. sed. qz sed nō min⁹ tribz diebz. ff. e. ti. l. i. §. i. ff. Est aut defect⁹ deliberatiōis: qz interim bona nō debēt mīnuī nisi cā cognita. vt. ff. e. ti. l. ait pncipie. hmo aut deliberatio hodie nō est necessaria si qd inuētiarū fm leges facere voluerit. vt. d. l. si. §. sed quia. De hac materia vide Az. in sum. ti. de iur. deli.

Deliberatio est puida cause circūspectio cū q rō totū agit. et furor sibi nō vēdicat. ij. q. ij. illa ppositoz. et. c. se. q etia indiscussi bo minū calores pnt refrenari. Et in sentētijs ferendis maxie est necessaria. ij. q. vj. anterior. ij. q. ij. cū apud.

Delictū dicitur qñ derelictū. Et nota put sup tigit in pbo cōtract⁹. q sic actionū qdā pueniūt ex ptractu vel qñ ptractu. Ita actionū qdā pueniūt ex delictoraliē pbo ex qñ delicto. Ex delicto pueniūt actiōes vbi delictū psonē vere et directe cōprehendit. vt est vldere i furto rapina homicidio. Ex qñ delicto: vbi psonē delictū ē et directe nō pprehendit sz interpretatiue vel iur. fictiōe. vt si iudex p iperitiā suā male iudicauit tenet pariti quā lesit ex qñ delicto. Item si tenes in domo vel officio aliquē prauū boiem q dānu dedit mibi tener⁹ ex qñ delicto: eo q in culpa sis vtdo maloz boim ope. Et ē delictū desertio boni. pncipie pbo prau⁹ actus. Sed crimē est pncipie qñ accusatiōe et damnatiōe dignissimū. Nec ē differentia sz Aug. lxxij. di. c. j. Et no. de pe. di. j. si pncipie. Et p Joh. an. in regula pncipie. Et p differentia in delictū et pncipie est bona glo. i. l. j. C. si aduer. de lra. vbi dicit Accur. Delictū ē gen⁹ generalissimū siue veniat ex aīo siue nō. Crimē vero gen⁹ subalternū. Cōtinet em sub se furtū. adulteriū et alia q ex aīo pueniūt. l. ex pscia Demens ē q nescit vel nō pnt expmēre qd velit aut nolit. c. pastoral. de cler. egro. lib. vj. vbi bon⁹ tex. et glo. ibi sup pbo remittit.

Demoliri ē dissipare vel destruere. Dat. vj. Thesaurizate vob thesauros i celo. vbi tinea non demolitur.

Demonstratio idē significat qd ostēsiō. Nam omne verbū vel factū p qd aliqd ostēdit de mōstratio dicitur. Jo dic. tex. in. l. certū. ff. si cer.

peta. Certū est q̄ noīe p̄prio vel alia demō-
stratiōe q̄ vice noīs p̄prio fungit̄. oñdit̄. Et
sequit̄. nō refert an p̄prio noīe res appellet̄
v̄l digito oñdať. Et licz falsa demōstratio
nō sit demonstratio. tñ ex ea qñq̄ sumit̄ s̄
gnificatū ad inuālidandū actū q̄ al̄s ea nō
exp̄ssa esset valid⁹. s̄bi ḡra: testator dicit. *Lego*
uxori mee vestē q̄ causa ei⁹ parata ē. hec
s̄ba q̄ cā ei⁹ sunt demonstratiua. S; pone
q̄ nihil ē paratū cā ei⁹: tñc demōstratio est
falsa. Et dicit̄ tex. in. l. qñtus muci⁹. ff. de au.
et ar. leg. q̄ nullū est legatū. Sec⁹ si diceret̄
vestē meā purpureā q̄ cā ei⁹ facta ē. qz licet
demōstratio sit falsa: tñ apparet de re legata
p̄ s̄ba p̄cedētia. vt in. l. qñt⁹ muci⁹. pal. Itē si
dicat. lego dotē si nihil sit i dotē nullū ē le-
gatū. qz si demōstratio est falsa nō demon-
strat z nō apparet de legatio nisi p̄ demon-
strationē. l. iij. C. de fal. cau. adiec. le. Sec⁹
si dicat. lego centū q̄ in dotē accepti. nā tñc
valet legatū. licz demōstratio sit falsa: tñ ap-
paret de re legata. Itē dicēdo. Ticiū filiūz
meū herede instituo i casu q̄ nō est fili⁹ mis-
bi nō valet institutio: licet s̄ster de p̄sona.
tñ volūtas testatoris fuit instituerē filiū. et
sic illū Ticiū nō filiū instituere nō voluit. s̄
nō valet. vt in. l. si p̄. C. de here. insti. S̄līr
ibi. Instituo Ticiū fratrē meū si sc̄to nō cē
fratrē: licet vñ fratrē fraterna dilectiōe dīl
gā cū nō valet institutio. l. nemo. S. j. ff. de
here. insti. Item ibi. Lego decem q̄ sunt in
arca: si sunt in ea tñ quinqz valet legatum
ad illa quinqz. l. si seruus. S. qui quinqz. ff.
de leg. j. et si nihil est in arca legatū nō va-
let. Sed ibi. Lego decē q̄ debo: si nihil de
beo adhuc valet legatū. l. si sit. ff. de le. j. qz
licet demonstratio sit falsa: constat tñ de re
legata. nā falsa demōstratio nūq̄ impedit
legatū vbi cōstat de re et volūate. Itē ibi.
Lego Seto decē q̄ Tici⁹ mibi debet. si Ti-
cius mibi nihil d̄z nō valet legatū. l. si sit. su-
p̄ia alle. Rō. qz ex h̄ legato significat̄ cessio
actiōis legate. nō em̄ voluit. x. legare Seto
sed cedi actiōnē sibi s̄ ticiū. mō si nihil d̄z ti-
cius nō pōt actio cedi cū nihil sit in legato
Idē digito demonstrādo. Lego hūc equū
et est bos nō equus valet legatū. s̄līr etiā
valeret p̄missio talis. vt no. in. l. q̄ extrinse-
cus. ff. de ver. obli. qz p̄ demonstratiōnē cū
digito p̄stat de corpe nisi aliūde appareret
nisi credidissē equū fuisse z bouē n̄ fuisse

legatur⁹. S; ibi. *Lego bouē meū: z nō est*
bos s; equus nō valet legatū. l. si q̄s in fun-
di vocabulo. ff. de le. j. si tñ appareret de vo-
lūate. vel qz istū equū solebat vocare bouē
forte qz ibat lēre: qz habebat grossū ventrē
tñc valeret legatū. vt. l. si q̄s in fundi voca-
bulo. Itē qdā habebat duos suos: Stichū
fullonē. et pampbilū pistorē. sic legauit. Le-
go uxori Stichū seruū meū pistorē. q̄s corū
debebat an Stich⁹ vt sic falsa demōstratio p̄
nomē pistoris nō noceat. an pampbil⁹ pi-
stor vt demōstratio p̄ nomē Stich⁹ nō noce-
at. dicit̄ tex. q̄ si testator p̄ se sciebat nomē p̄pri-
um cuiusqz serui tñc ille seru⁹ debet cur⁹ no-
mē p̄priū exp̄ssit. et dicit̄ in artificio errasse.
Si at̄ nō vere sciebat nomē cuiusqz tñc de-
bebat pistor: et dicit̄ in noīe p̄prio errasse. vt
in. l. q̄ habebat. ff. de re. du. Itē ibi. Seru⁹
cōmunis ē ticij z meij. stipulet̄ dñis suis.
Dicit̄ tex. q̄ refert an dicat dñis suis simpli-
citer. an dicat ticiō z meuiō simpli. an ap-
ponat vtrūqz noīa p̄pria z appellatiua. Itē
si tñc ponit noīa appellatiua dicendo dñis
meis: videt̄ eis stipulare vt dñis. idē si sunt
dñi p̄ ineq̄libz portioibz. ita eis ineq̄aliter
acq̄rit̄ s̄ p̄pria noīa. tñc licet sint ineq̄lites dñi
eis acq̄rit̄ eq̄lites sic vñ in solidūz noīatim
stipulareť. si p̄ vtrūqz scz noīa p̄pria z appel-
latiua refert. qd̄ nomen p̄cedat an p̄priū vel
appellatiuū. Nā si p̄priū p̄cedit eis equa-
liter acq̄rit̄. si appellatiuū p̄cedit: tñc acq̄rit̄
tur eis put̄ sūt dñi. l. si seruus cōmunis. ff.
de stipu. ser. Itē ibi. Iudex p̄cipit seruiēti
vt citet petrū iohānis: ip̄e citat petrū mar-
tini sub noīe petri ioh̄is. Dicit̄ q̄ si hic cita-
tus sub noīe petri litigabat corā illo iudice
et in illo litigio iudex fecit eū citari: valet ci-
tatio. qz cōstat de corpe. et q̄ de illo tam iu-
dex q̄ ps litigās egit. Idē dicit̄ q̄ nō litiga-
bat corā illo: s; cōter sic vocabat̄. qz tā iu-
dex q̄ ps litigās se retulit ad illud corpus.
qz sic cōter vocabat̄. licet i res veritate alio
noīe vocet̄. Itē si nō cōmuniter sic vocet̄:
sed est de illo maleficio vel debito. de quo
q̄rit̄ reputat̄ obnox⁹. qz tā iudex q̄ ps ad-
uersa de tali sentit. Nō obstat de Isaac qui
bñdixit Jacob z anim⁹ referebat̄ sup̄ esau.
nā anim⁹ suus ferebat̄ sup̄ illo corpe quod
erat iacob. licet crederet q̄ esset esau. z ideo
tenuit bñdictio in iacob q̄ p̄cedebat ex an-
mo et facto ip̄ius isaac benedictentis. secus

In citatione q̄ fit p̄ fuentē, et nō p̄cedit nisi ex animo iudicis. l. si. C. de exhib. re.

Denūciare est crimē alicui⁹ supiori nūciare: ita q̄ p̄positio de augeat denūciationē, vt in fi. ff. de positi. l. j. in p̄n. Hosti. aut in sum. ti. de accu. et rubri. de denūc. s. j. dīc. de cl. me facta dilatio ad p̄niam agendā, v̄l aliā legitimā penā imponendā, v̄l etiā ad vtrū q̄. et in. s. se. ipe distinguit q̄ndā denūciationē, dīcēs q̄ quedā est denūciatio penitē talis z euāgelica, et ad illā q̄libet admittit, quedā p̄o iudicialis z canonica, et ad illaz nō q̄libet admittit, vide ibi de illa. Et i res per. Jo. an. c. nouit. de iudi. et Boff. in sum. de accu. dīcēt q̄ mandatū euāgelicū si peccauerit. ij. q. j. extendit solū ad illos q̄ i magistratu sunt positi siue clerici siue laici, ar. xxij. q. iij. duo ista noia. xviij. q. iij. de p̄sby. q̄ ad alios aut est p̄siliū, et h̄ est verū in p̄cto cōmissio, nā in cōmittendo oībus est p̄ceptū. xxij. q. v. hoc videt. Et dīc Boff. se approbare dīctū Jo. an. et q̄ q̄libet admittit ad denūciādū dū bono zelo denūciat, de sen. et re iudi. cū. j. a. s. licz ifames z irregulares non tñ admittunt criminōs q̄ sua crimia nō correxerint p̄sumit q̄ malo zelo denūciēt aliena. Distinguit tñ dīcēs denūciationē de p̄cto cōmissio ē euāgelicā. S. cōmittēdo canonicā ad quā q̄libet admittitur, vt de cogna. spī. tua. Et sufficit q̄libet q̄ noticiā, vt i. c. h̄ videt. pal. Nec turpitudo p̄pria obsistit i sp̄salibz. Preterea nec i pedit iuramentū p̄cedēs, xij. dīc. neri. Et no. q̄ nō seq̄r. iste denūciat⁹ ē excōicat⁹ p̄ublice, et ne dū in iudicialibz sed etiā in extra iudicialibz euitari. z a legitimis acnibz remoueri dīc. ḡ est excōicat⁹: q̄ forte excōicatus nō ē, vt si p̄ appellationē legitimā snia lata sit i eū: nō tñ fuit vt debuit p̄secut⁹ appellatōne eādē infra ips ab hoīe v̄l iure statutū ad ipam p̄sequendā. c. licet. de sen. excō. li. vj. Deniqz. no. Archi. xij. dī. deniqz.

De plano aliqd̄ dīc fieri qd̄ iudex sine figuraz strepitu iudicario facit, de cui⁹ p̄bi signficato hēs hodie plene de p̄. sig. i cle. sepe. Archi. de elec. c. indēstatibz. li. vj. sup̄ p̄bo strepitu z figura. Et de accu. c. sic olim. vbi statuit p̄sone idonee simplr z d̄ plano absqz vlla iurisdictionē sollicitare inuestigātes, dīc ḡ iudex aliqd̄ facere d̄ plano. qñ scz nō est i p̄sutorio, vt. l. residēs i loco q̄ iudicare cō-

suevit aliql̄ter instruct⁹ sine iur̄ solēntate aliqd̄ facit: statuit aut determinat.

Depoztare ē aliquē p̄petuo exilio dānare s. relegare ad tps. vt. ff. de interdic. l. ve legatorū. s. differētia.

Depositū fm̄ Hosti. e. ti. est qd̄ custodiscdū alicui vel alicui⁹ fidel datū est v̄l creditū. i q̄ dīc q̄ recipit maximā diligentia h̄ie, q̄ in deposito h̄bēt reobligatio. insti. q̄. mo. re. s. ob. s. pe. Et dīc depositū tñ clericos: cōmodatū p̄o inter vulgares. Rei aut depositi sic z cōmodate dñū retinēt⁹ vt. ff. cōmodat. l. rei cōmodate. Et dīc fm̄ Hosti. a de et positū: sic q̄ p̄positio de augeat, vel dīc a de. i. de or. suz positū. al. s. seoz sū positū. s. a de ponēte, vt oīdā totū fidei eius cōmissum apud quē ponit q̄ ad custodiā, z videt sepa ta custodia a deponēte. Est ḡ aliud pono: aliqd̄ depono, vt. ff. co. l. j. Quid sit actio de positi directa z p̄ria, req̄re s. actio depositi. Depositari⁹ ē apud quē res aliq̄ deponit custodiscda. ita sumit i aut. s. iā. C. de positi. Et differt a seq̄stro, q̄ depositari⁹ ad h̄ p̄cise tenet, vt depositori re restituat. Tenet etiaz maximā diligentia adhibere, s. seq̄ster neutri litigantiū tenet p̄cise esse restituere, sed indeterminate illi q̄ vicerit.

Derelictū dīc illud qd̄ caret possessore: v̄l qd̄ in nulli⁹ ē possessione, vt insti. de re. diu. s. hoc amplius, circa fi.

Derogare ē diminuerē v̄l in pte tollere v̄l de trahere, vt. ff. de p̄. sig. l. derogator. Et differt ab abrogare ibidē. Re. s. Abrogare.

Desidere est discōrdare.

Desertores dicunt clerici q̄ p̄prie ecclīe mīnisterijs destitut⁹ ad alta vicio fuge se trāfserūt vel p̄fugerūt, vt. xij. q. ij. placuit. et fm̄ cano. S. fm̄ leges desertores dīcūt milites vicio fuge suā militiā deserētes, vt. C. e. ti. l. j. et. ij. li. xij.

Desert⁹ ē loc⁹ nō habitat⁹ penit⁹ neqz cultus v̄ltra memoriā hoīm, vt. c. j. de p̄. sig. li. vj.

Desuetudo z p̄suetudo differūt fm̄ Bar. in l. d̄ q̄b. ff. de leg. sup̄ p̄. desuetudinē. nā cōsuetudo ē qñ fit p̄ legē p̄ ipam p̄suetudinē. S. desuetudo qñ nō v̄timur aliq̄ lege i re posita. d̄ h̄ no. i p̄mio insti. z i glo. l. pal.

Detestari ē absenti denūciare testibz adhibitis, vt. l. subsignatū. s. j. z. l. se. ff. de p̄. sig. aliter aut detestari ē facta alicui⁹ abrenūciare spernere v̄l abomiarī seu n̄ approbare, vel ē

De p̄sby. et de p̄o iudicialis

recreare vel describi res aliq̄s et eas q̄ q̄les
et q̄nte sunt sc̄pto cōprehendi. vt. ff. l. pal.

Detestatio ē cū testibz facta denūciatio.

Deus est vna ps assis q̄ ex. r. vncijs pficit
insti. de here. insti. s. hereditas.

Deus dedit est p̄riū nomē. c. tāta. de symo. si
militer deodat. c. si. c. l. ij. Et sic nomē p̄riū
diuersimode cōponit. Q̄nq̄ ex noie et p̄ri
cipio. q̄nq̄ ex noie et verbo. q̄nq̄ ex p̄noie
p̄bo et nomie. vt. q̄uult deus. vt. c. j. de iudi.
nec valet ar. ab etimologia nois p̄riū. qz
ad placitū iponit. S; nois appellatū q̄n
q̄ sic. s. negatiue. vt. l. si q̄s i iudi vocabulo.
ff. de le. j. p̄t3 in noibz mutuū testamētū.

Dextrans ē ps assis q̄ ex. r. vncijs pficit nec
respicit totū. vt. in. s. pall. Reque sup̄ as.

De D J

Diacon grece dicitur mīster latine. qz sicut in sa
cerdote p̄secratio: ita in diacono ministerij
dispensario habet. Et hypodiacones grece
dicūt subdiaconi latine. qz subiacēt p̄ceptis le
uitarū. Et apud hebreos nathinei vocant.
vt. h. r. di. clericos.

Diascoli vel diascoles dicūt s̄sij. i. dictato
res v̄l distinctores legis. hoc ē publice rō
nis. Et fm s̄ accipit in glo. de tabulis scri.
vel p̄c. C. li. r. j.

Diadema p̄rie ē corona ipsalis. Et ē solū d̄
auro et lapidibz preciosis. a dia. i. duo. et de
mo. qz ex sui rotunditate p̄ncipū demit et f̄i
nem. fm Jo. an. in cle. romani. de iure iur.

Diabol idē est qd̄ demō. a dia qd̄ est duo et
bolus morsus. q̄si mordēs corp⁹ et aīam. et
creat⁹ ē bon⁹ s; ex libero arbitrio fact⁹ ē ma
lus. imo adhuc h̄z liberū arbitriū: s; illud ē
tū ad malū. alioq̄n nō demereret et q̄ridie
peior efficeret. Sicut angel⁹ h̄z liberū arbi
triū q̄ q̄ridie meret et mēior fit. h̄z ḡ ad bonū
tū. h̄z p̄o h̄z liberū arbitriū ad bonū et ad
malū: fm glo. xxiij. di. i. noie d̄ni. vbi tex. d̄
cit q̄ si i p̄secratioe ep̄i q̄rendū ē p̄ multa si
credat q̄ diabol⁹ nō p̄ ordinationē s; p̄ ar
bitriū fact⁹ ē mal⁹. qz s; q̄libet credere tenet
Dictatores olim dicti fuerūt q̄ summū ma
gistratū gerebāt. q̄rū erat i maioribz causis
inias ferre seu dictare. vt. ff. de ori. iur. l. ij. et
p̄lo dicūt auctores. q̄rū creati fuerūt tres
a romanis post cesares.

Ditio est idē qd̄ p̄as. vt. ff. de ori. iur. l. ij. s.
capta. et. ij. q. vj. c. a iudicibz. ad si. inde iuri

dictio. et cōponit ab hoc noie.

Dieta in vna significatioe est cenaculū q̄ d̄le
magis q̄ nocte solēt hoīes residere. vt. ff. d̄
dona. l. l. luc. vel domūcula p̄structa i ortis
p̄ colligēdis fructibz: seu oblectatiōis gr̄a.
ita caput i. l. senat⁹. s. marcell⁹. ff. de le. j. In
alia p̄o significatioe d̄r spaciū vni⁹ diei. l. la
p̄. tertio ē vni⁹ d̄lei opatio. q̄rto ē vni⁹ diei
certa et det̄miata comestio. L̄tinet ar̄ dies
ta legal. r. x. miliaria italica. Dieta vulgar
d̄r illa q̄ h̄z fm p̄suetudinē regionis.

Dictarij dicunt q̄ in cenaculo alieno se dir
gūt aīo furadi. a dicta fm p̄mā significatio
nē sic dicti. et sic exponit in. l. saccularius. in
p̄n. ff. de edl. edic.

Diffinitua snia. Reque in sentētia.

Difficile d̄r q̄nq̄ qd̄ nullo mō fit. ij. q. vj. b̄z
duū. s. si aduersus. et glo. si. de testi. c. p̄ntiū
exponit de facili nō. i. nullo mō.

Digestū fm Azo. in sum. de ve. iur. enucl. d̄r
legal liber. q̄ alio noie vocat p̄adecta seu li
ber pandectarū. ex eo qz oēs disputatiōes et
decisiones legitimas i se h̄z et q̄ vndiq̄ col
lectionē i sumis recipit i centū q̄nquagin
ta pene millia p̄suū totū op⁹ pficiēs. et i q̄n
quaginta libros p̄tiales digestit impator.
Collect⁹ aut̄ fuit iste liber ex veteri iure qd̄
ab vrbe romana p̄ditū. et a romulū t̄pibz v̄s
qz ad t̄pa iustitiani fere p̄ mille et cccc. an
nos p̄fusa statutū obtinuit. Et extēdebat i
duo millia pene librorū. et trecles cetera mi
lia p̄suū v̄l r̄uīsoz. vt p̄t3 de ve. iur. enucl. l. ij.
s. cū oīa. Quare aut̄ p̄adecta diuisa fuit in
tres libros v̄l volumia. q̄rū p̄mū vocat d̄s
gestū vet⁹. secundū iforiatū. tertū digestū
nouū. Rō. qz duobz ip̄atoribz nūcupatis s;
noie: Frideric⁹ postea matur⁹ ruminatū ē
ḡ scribit p̄ duplex ff fm q̄sdā. Dicūt at̄ pan
decta a pan qd̄ est totū. et decto doctrina.
qz ibi ē tota doctrina oīm iur̄ cōsulorū. vt
in. s. pall. cū oīa. et in pe. insti. Sed vocat
digest⁹ iō. qz oīa decidēda ibi digerunt et
soluūt fm Azo. Accur. Dy. in p̄n. insti. Et
no. Jo. an. in pe. cle. q̄ digestus caput alibi
p̄ decoctū. xxxv. q. ix. aplice. de p̄c. di. v. ne
tales. et. c. p̄ce. Quidā dicūt q̄ iste liber olī
p̄ duplex d̄d. scribebat. vel p̄ d̄ et ḡ sed po
stea p̄ viciū scriptorū corruptū sit. Sed p̄t
ma rō apparet melior. s. q̄ digest⁹ scribebat
p̄tra morē oīm legalū librorū p̄ duplex ff.
q̄uis ille due l̄re nec in p̄n. nec i fine huius

nominis digestū ponant. ideo qz ille liber
fuit digestus secundario p duos fridericos
impatores a quoz cuiuslibet noie sumpta
est prima lra f. et sic erūt duo ff. licet illa rō
alijs nō placeat. qz neuter illoz imperato-
rū aliqd fecit exceptis paucis pstitutiōibz
positis i vlibz feudoz. Dicūt g esse viciū scri-
ptoz. Et vn^o illoz libroz noīatus ē infor-
tatiū. qz cū rome esset studiū amissumz bo-
nonie inoleret z ei⁹ recuperatiōe facta Ra-
uennē cū esset amissum ius ē redditū forte
cū mltā assuit q⁹ deerāt. et sic sumit in p val-
de. Alij dicūt qz fortes leges i eo sūt. s. certe
z i veteri. alij ab inuētoze seu auctoze sic no-
minatiū dicūt. Vel dī qz noīa magistralia
sunt qre nō est de eis disputandū. qz relin-
tur pīnacibz fm Tullīū. Et qz pla. sūt ne-
gocia qz vocabula. ff. de pīcip. rer. l. natu-
ra em. Alij ab iforcialim chaldeo vocabu-
lo qd est dispositio. qz vltime dispositiōes
in eo sūt. vn^o. Sum liber fortis. fortis dispo-
nēs spolia mortis. Et clausis portis me dī-
scat lector i oris. hec i glo. pma hui⁹ libri.
Et dī qz vn^o frideric⁹ de pīdictis q⁹ fecit aut.
oēs pegrini. C. cōsa. de suc. nat⁹ fuit in ciui-
tate panormitana ex antiq⁹ssima muliere ne-
credere pū esse suppositū publice i medio
palaciū peperit.

Dignitas qd sit fm archi. pīz de pīuetu. c. j.
li. vj. in glo. z hec erat q⁹ est notabilis. Di-
gnitas qūqz idē est qd pīas: vel pīditio: vel
progiatiua secularis. vt. xxiij. q. v. administra-
tores. et. C. de dig. li. xj. Et sic iuder dī hīc
dignitatē. vt. ff. de albo. scribē. l. vlti. De h
etiā no. iij. q. iij. in pn. Itē dignitas est q⁹
dam pēminētia ecclie. vl in ecclia. c. qūis.
de pībo. signi. vide no. p Jo. an. iij. di. de
niqz. et Vin. z Ber. de cleri. nō res. c. iij. et
de pībē. de vltā. Et q⁹ modis firmat digni-
tas no. etiā de resc. sedes aplica. i glo. sup
p. maiores. q⁹ incipit. sed qz psonas. Qūqz
aut sumit strīct⁹ p emīnētia pīrogatiue p-
sone ecclīastice. q⁹ pīrogatiua etiā dī psona-
tus q⁹ cōgīscit qū aliqz hz pīrogatiua i cho-
ro vl caplo. i optiōibz. i pīcessiōibz. i vocibz
dādīs. z siliibz pl⁹ qz alij canonici sui ordīs.
vt i d. c. j. de pīue. pall. cū si. Et illa cōgīscit
his modis. Primo qū qz hz admīstratio-
nē rerū ecclie cū iurisdīctiōe. Secūdo qū hz
nomē dignitat⁹ z plationē seu pīrogatiuā tā
in choro qz i caplo. Tertio qū ex pīuetudī

ne ecclesie habet aliqz i dignitate. vide Ar-
chi. vbi sup. Etiā dignitas significat lati⁹ z
strīctus fm vsum ecclesiā. nā qd in vna
ecclesia pīnēt sub noie dignitat⁹ in alia cō-
tīnēt noie officiij z ecōtra: put cuiusvis ecclie
vsum hz. Repit etiā latīssima significā-
tio p quauis excellētia. Verbi grā. Cū ali-
qd relinquit pīncipi: pīnceps mort⁹ aū diē le-
gati cedentē debet successorī. Rō. qz videt⁹
legatū esse dignitatē significatū sumpto ex
hoc qz relīctū est sub noie dignitat⁹. Digni-
tas aut nō mort⁹. xij. q. iij. liberti. s. i. Res-
linquit auguste: ipa em mort⁹ aū diē legati
cedentē legatū perit. l. cū pīncipi. cū. l. se. ff.
de le. iij. Rō. qz cū dignitatē non ex se sed ex
augusto habebat nō videt⁹ et relinquit sub
noie dignitat⁹: sed sub noie pīprio. Et pīnde
est acsi noie pīprio relīctū esset et. Jo nō des-
betur auguste succedēt nisi qūqz alio me-
dio pīabili pcludet volūtas testator⁹. Ex
his Bar. talē decidit qstionē. Si relinquit⁹
tur epō eo mortuo aū diē debet successorī
cū vicarius nō habeat dignitatē ex se s. ab
epō. Et breuiter volūtas disponētis debet
īspīci. Itē ibi. pcedo dño iohāni videtur
cōcessum pīone significato sumpto a noie
pīprio. Si pō ponit nomē appellatiuū im-
videt⁹ relīctū dignitati. Si pō ponit vtrūqz
qz pīpū z appellatiuū dignitat⁹: tūc distīn-
guīt. Si pīpū pcedit videt⁹ pcedere pīone.
Si appellatiuū dignitat⁹ vl ecclesie pcedit
tūc dignitatē pīcessum videt⁹. hoc p Bar. in
l. ciuibz. ff. de re. du.

Dilatio est tps in causa pīrogatio. Et dilas-
tioni fm Hosti. in sum. l. de dila. s. pīmo.
Alie sunt citatorie q⁹ dant vocato ad cau-
sam ad ventendū ad iudicē aū līs pītesta. in
fra qz citat⁹ se pīparabit vt veniat in termi-
no z nihilomin⁹ post terminū. vt. ff. d. offi.
del. pīfuluit. de qz. ff. de iudi. l. ad pēmp-
rta. cū se. vsqz ad. l. de qz. Et alie sūt resti-
tutorie q⁹ dant his q⁹ spoliati fuerūt seu sūt.
vel q⁹ dant ad appellandū q⁹ sunt decē dierū
vel ad restitutiōē in integrū petendā que
olīm infra annū vltē: hodie qdriennū cō-
tinuū dantur. vt. C. de in inte. resti. l. finali.
Alie sūt deliberatorie q⁹ dant refo ad deli-
berandū. de qbus. C. de lit. cō. in aut. offe-
rat hodie canonisata. iij. q. iij. s. offeratur.
Alie sunt pēmptoze q⁹ dant volēti pībare.
de qz in. l. j. C. de dila. Alie sūt executorie

que danť cōdemnatio ad h q satisfactat de
his. l. ij. C. de vsu. Alie sunt reuocatorie q
danť habētibz ius reuocādī domū. de qbz
habet. l. ij. §. legatis. ff. de iudi. Alie sūt vo
catorie siue feriales. vt in. l. de fer. ff. eo. ti. et
xxv. q. iij. p. totū. Alie psecutorie. q dantur
ad appellatōne psequendā. de qbz in aut.
et q appellat. C. de tem. ap. Alie sunt salua
torie vt penitēciales. Alie pceptorie. de ap.
c. pte rea. Alie electorie. vt de puer. p. su. c. ex
publico. ff. de adop. l. mācipioz. et de elec.
ne p defectu. Alie expōrtatorie. vt de frigi.
et male. laudabilē. Alie exēptorie. vt q ma.
accu. pos. c. si. et. C. de inge. ma. l. diffamari
Alie refutatorie. vt de appel. psonas. et. c. re
quis. ij. et. c. sepe. de elec. dudū. de renun.
venies. Alie exēptorie. ad pponendas ex
ceptiōes pcellas a iure. de excep. pastoral.
Hos modos z spēs latī psequit Hosti.
ibidē. et in spe. c. ti. et plures addit spe. vide
ibidē. et glo. sum. iij. q. ij. declarat notabili
ter qnqz spēs induciāz vt dilationū. Spe.
autē enumerat. xx. in ii. de dila. §. j. Et Hos
sti. i. sum. c. ti. §. j. Nā restitutorie iducie da
bant olim spoliatis vt abiectis: et tandē res
stitutis infra qz a iudicioz strepitu qesce
bāt z erāt nō minores sex mēsiū. nec malo
res anno. iij. q. ij. eiect. Vel veri? erāt arbi
trarie. c. si epz. ea. q. z deliberatorie danť aū
lit. ptest. Cū em citat? venit ad iudicē por
rigit ei libellus. q oblato danť a iudice idu
cie. xx. dierū. in qbus deliberat reus vt ce
dat vel pteadat siue iudicē recuset. Et talis
exceptio dilatoria est. Jō aū lit. ptest. ppo
nenda de re. iudi. cū inter monasteriū. Et
exceptio recusatoria iudicis dz pma ē inē
dilatorias q obmissa si alie pponāt ad ipaz
rediri nō pōt nisi ex noua causa. Danť etiā
lit. ptest. q paternaes adiectiones inducia
rū dicunt. vt. v. q. ij. pñti. Preparatorie ve
ro danť p lit. ptest. pbare volētibz infra qz
pparēt suas pbatioes qru spaciū moderā
dum est. vt dic lex. iij. q. iij. spaciū. Et danť
tā actori qz reo z tm̄ semel. vt in. §. spaciū.
palle. nisi casus emergat inopinatus. Iu
dicatorie aū danť cōdemnatis. et sunt qz
tuor mensiū. de re iudi. c. cōsultationē. nec
habēt locū in causis criminalibz in quibus
executio nō defertur nisi in qtuor casibus.
vt no. Goff. de iudic. §. partibz. Et nota q
in civilibz causis p qualibet causa necessa

ria dat vnica dilatio. In criminalibz vero
tres sunt reo: et due actori. Nec ex Goffre.
in sum. eo ti.

Dilatio p̄r etiā sic describi fm Bal. ē tps qd
habz certū pncipiū z certū finē. Vel sic. est
tps datū a lege vel a iudice p̄tibz ad veniē
dum. Et talis ē duplex. s. pma q dat ab ho
mine vt a iudice. scda q dat a iure vt a lege
vt p̄z in rubri. de feriis.

Dilapidare est res vel bona pdigaliter z in
differenter erogare fm q no. Archi. de res
scrip. statutū. li. vj. et de elec. qz sepe. eo. li. et
sic sumit in. l. si. p. ca. C. mandati. z. ff. d. mi
le. verū. circa finē.

Diliterare est latere. inde diliterare inchoatiz
uum. et vniū multū oratores dicētes. Vñ
tibi scribēdi capescāt exordia mea: sane rō
nes diliterant. et habet in. l. dies festos. C.
de fer. vbi dicit. Taceat aperitio aduoca
tio diliterat. Et venit a p̄bo diliterare. a dis
et latere.

Diminutio capit. requirē. capit. diminutio
Diocesis fm Archi. de rescri. statutū. li. vj. dz
distinctio vt diuisio siue gubernatio. qz di
uisa z diuersa ē ab ecclia alteri? epatus z cō
missa gubernationi vni? vt p̄z. vj. q. j. epiz
scopū. et. xxj. q. iij. q. iij. q. iij. et. c. licet. z. c. int.
et ibidē nota. de tē. ordi. c. eos. li. vj. Aliqz
sumitur p regione vel puincta. et sic forte
capit in. l. p̄sides. C. de offi. re. puin. Aliqz
sumitur p prouincia. etiam interdū sumi
tur pro parrochia. vide de hoc Archi. ibi
dem. et. xxj. q. j. episcopum. et dicit a dia qd
est duo. et cello id est separatio. quia sepa
rat duas iurisdictiones. Et nota q appella
tione diocesis nō cōprehenditur ciuitas.
quia dignius sub minori cōprehendit non
debet. sed ciuitas dignior est diocesi. sed ap
pellatione ciuitatis bene diocesis cōprehē
ditur. vt nota. in. ca. rudolphus. de rescrip.
Et q nomen ordinarius plura cōprehē
dat qz nomen diocesanus. Vide glosaz in
Cle. j. de vi. et bone. cleri. et meli? glo. in §.
diocesanus. in cle. j. de iurepatro.

Dypondius est genus ponderis leuissimi ex
duobus assibus compositi. vt dicit Beda
super illud Luc. xij. Nonne quinqz passē
res veneunt dypondio. Vel est as dupli
catus. videlicet. xxij. vncie. Et no. institu.
de hered. institu. §. Et si plures vncie. Et
quod in numeris est vnum in ponderibus

est as qd duo bz dypondia. et dicitur a dua qd
est duo. et pondus qst duplex pondus leuis
sunt ponderis.

Directu pbiu est qd significat illu cui relinq
tur vel in que disponit vt sua manu recipiat
S3 obliquu pbiu e qd fecit vt de manu al
teri accipiat. Et coe pbiu est qd vtrqz si
gnificatione bz. pbi gra. directu pbiu. vt in
stituto qz fecit q institut sua et no alterius
manu accipiat. ff. de here. insti. p to. ti. Idē
in pbo heres cito. e. ti. et i pbo accrescat. vt
in ti. C. qn no pe. pa. pe. ac. Idē i pbiis acci
piat lego capiat. qz se directe significatiua
obliquu pbiu vt restitut. l. restituta. et p to.
ti. ff. ad trebel. Itē ibi. volo q talē herede
recipias. qz tūc p fideicomissu ps heredita
tis ē illi restituenda. l. p filiū. §. si. ff. de le. iij.
Idē ibi. rogo vt titu herede facias. l. ex fa
cto. in pñ. ff. ad trebel. nā p s videt velle in
telligere q hereditate suaz sibi restituat. et
sic nō directe herede illu faciat. Idē in pbo
de i. l. fundi trebatoni. ff. de vsufru. lega. et
breuit omē pbiu significas q qs de manu
alteri accipiat ē obliquu de coipbo: vt sub
stituto. nā si pagan substituit filio impube
ri qncūqz discesserit p verbu substituo: hec
substitutio ē fideicomissaria. vt no. in. l. cen
turio. ff. de vulga. substi. Si aut substituit
filio si heres nō erit: substitut? admittit et
directo suo iure. Est g coe: qz bz vtrqz si
gnificatione. Et rōem qre nō est directu si
cut illu pbiu instituo. de hoc p Bar. in pal.
l. centurio. qz magis generale ē. nā in loco
alterius qlitercūqz positus dicit substitutus
etiā in singularibz legatis. sec? de pbo insti
tuo. Idē in his verbis pueniat: pteat: ba
beat. retineat: remaneat: reuertat: deuoluat
tur: puerat: succedat. Et breuit qd cūqz ver
bu significat sic vtroqz mō q qs sua manu
habeat. vel ab alia dicit comune. vt no. Bar.
in. l. centurio. pall.

Dispositu in vno vtrūqz significat. vel tū il
la: vel etiā disposita i alia. Distingue. aut fa
ctu est denegado in vno z qris an signifi
cet cessione in alio z ecōtra factu est de cō
cedēdo in vno z qris an significet denega
tionē in alio. Scdo si dispositu in vno ha
bet casum significatiu a cōtrario sensu an si
gnificet dispositionē cōtrariā in illo casu.
Tertio si est dispositu in fauore an signifi
cet dispositu in odium vel ecōtra. Quarto

an dispositu in vno simplr significet exten
sionē in alio. Pro q notandū licz regula sit
q dispositu sit in vno significet tū in illo.
qz illud cōtinet qd significat. Qūqz tū si
gnificatiu extēdit. put ex qutis mō significā
di. pbabili cōcludit. vñ ad primū qstū dī
cendo rīdet q dispositu denegando i vno
significat cōcessionē in alio zc. Verbi gra.
Testator dicit. lego domū excepto tali in
strumento p hoc denegatiu significatur in
alijs instrumentis cōcessum. l. questu. §. idē
respondit. §. deniqz. ff. de here. insti. Itē
ibi. muto denegat esse pcuratorem. et pu
pillo testem significat q alijs cōcedit. Idē
dic in omnibz edictis phibitorijs. l. cum p
tor. ff. de iudicijs. Nam qd de vno negat:
de alio cōceditur. xv. dñ. qualis. xv. q. iij.
c. ex eo. Similiter cōcessum in vno signifi
cat denegatum in alio. quia econtra quod
de vno conceditur de alio negari videtur.
l. cum ita legatu. ff. de condi. z demonstra.
Et no. in. c. nōne. de psump. et. l. questum.
§. j. ff. de fun. insti. l. instru. qz le. Verbi
gra. Testator dicit sic. Lego duas statuas
marmoreas et omne marmor. p hoc q dī
cit duas statuas marmoreas videt denega
re de alijs statuis. nec cōprehenduntur sub
illis verbis generalibz. et omne marmor.
vt. l. cum heres. §. j. ff. de leg. iij. Itē vbi col
legium cōceditur aliquibz alijs videt dene
gatum. vt in titu. de colle. illic. C. Itē vbi
mulier p bonis parafernalis. id ē bonis
que tradit marito sup dote et nō p dote
si sibi prouidet q alique res sūt pignori ob
ligate: tunc alie res mariti nō sūt sibi pī
gnori obligate. Et tamē si sibi nō pvideret
omēs essent sibi oblite pignori. Et sic dī
spositio in vno operat denegationē i alio.
vt. l. si. C. de pactis. Itē ibi secūdo casu res
spondetur q dispositu in vno si habet casū
signatiu a cōtrario sensu: tunc significat dī
spositionē cōtrariā in illo casu. Verbi gra.
Debes mihi pecuniā pure iussu meo pmi
si titlo sub cōditione si ex alia venerit. dispo
situm videtur id quod sub cōtraria dispo
sitione scilicet si non venerit eam mihi nō
debeas. Et ista dispositio cōtraria cōtra
rio non tollitur casu ex istis verbis dispo
sitionis seu ex eorum significato expreso.
Sed aliunde. vt. l. pecuniam. ff. si cer. pe
ta. Idem legatum pure ad episcopum sub

conditione subcontraria aditioe datu eē intel
ligit. vt. l. aliquā. in ff. de cōdi. et demon.
vbi tex. nō dīc. Datu est sed datu intelligit.
facit qd nō. glo. in l. apud antiq. sup. p. bo.
picturā. C. de fur. Itē ibi. dando dotē mu
lieri stipulor mibi reddi si p. diuortiu; ma
trimoniū fuerit solutu b. casu in casu tra
cto. scz si fuerit solutu non p. diuortiu; sed p.
morte nihil videoz disponere. l. si cū dotē.
ff. solu. matr. Itē sibi cōuenticula in illici
tam fieri phibemus extra ecclesiā. l. cōuen
ticula. C. de epi. et cleri. Nō iō sequit q. in
ecclesia pmitat fieri. qz p. rationē natu
ralē z ciuile: et sic bec pba extra ecclesiā ibi
nihil operant sed ibi ponunt. qz de facto n.
fiebāt in ecclesijs sed extra in puatis domi
bus. Et sic lex phibet morbum vrgentē: qz
qd medicamēta morbis: hoc exhibet. iura
negocijs. In autē. bec pstitutio. in nō. cō
sti. in pn. col. viij. facit. c. vt cōstitueret. l. di.
Item in tertio mēbro respōdet q. in dispo
sitione in fauore significat etiā dispositū in le
sionem. vt si cōtrahendo tecū societate diz
co paciscendo q. habeo duas ptes lucrī et
tu tertiā qua significat alia dispositio q. est
am habeo duas ptes dāti z tu tertiā. In sti.
pro socio. §. illud. et significat dispositio re
trusua dispositi in lesionē disponentis seu
paciscentis sui fauore. Ex hoc descendit q.
stio talis. q. qui impetrat gratiā ad pre
bendas integras nō habet gratiā ad semia
prebendas. qz in semiprebendis nihil ē dis
positū. Itē iudei nō pnt cōueniri die sab
bati. et nō possunt puenire. C. de iudeis. l.
die sabbato. vtrūqz scz nō posse conuenire
nec posse pueniri dispositi expse. et signifi
catur ex verbis dispositis. Nec hoc dispo
siti q. nō possunt pueniri retorquet in eoz
lesionem. sed q. nō possint cōuenire: qz dis
positio vtrūqz cōtinet. ergo nihil significa
tur aliunde. Idē descendit in disposito i odi
um: scz q. etiam significet fauore. vt aliq.
est infamis: ecce odium. Et sequit fauor q.
nō cōpellitur esse testis. Idem in relegato
qui etiā nō testificatur ad quartū membzū.
Respondet affirmatiue q. dispositū i vno
simpliciter etiā significat extensionē in alio
vt qui cōcedit alteri in fundo suo aq. hau
stum: etiā intelligitur pcedere seruitutē ite
neris ad aq. hantū. l. item. §. j. ff. de serui. ru
stico. p. dīo.

Distributiū dicit qd distributionē signifi
cat. et hoc diuersimode. put diuersitas sub
secte materie vl' aliud mediū pbabile bz di
uersificare. Verbi grā. sic dicēdo. Quilibz
fert lapidē: sensus ē q. vnusqz p se z in soli
dum fert lapidē. Itē si testator dicit qlibet
heredū meoz det titio decē tūc quot sūt he
redes totiens titius habebit decē. l. si pluri
bus. et ibi nō. glo. ff. de le. ij. Itē ibi. si testa
tor ostendēs duos vel tres cū digito dicat
qlibet vestrū mibi heres esto. sensus est q.
qlibet sit heres i pte nō insolidū. l. hoc arti
culo. in fi. ff. de here. insti. nā materia subie
cta nō patit de pluribz quēlibet in solidum
heredē esse. cū impossibile sit cuilibz eandē
hereditatē insolidū attribui. Itē ibi. qd q.
mibi heres erit det titio centū: siue vn' sol'
heres sit siue ples titio debent centū solū. l.
ab oibz. in pn. ff. de le. j. et. l. si qd i fundi ro
cabulo. i. f. l. e. ti. Et si i eodē casu testator po
stea phibet vnu heredē dare titio. vl' eximē
cū a dādo adhuc centū debet titio ab alijs
l. ab oibz. in pn. p. all. Itē ibi. qd q. pmo in
gressus fuerit castrū habebit centū. duo sil'
ingrediūt: qlibz admittet. qz bec distributi
ua verificat in vno solo etiā in pluribz vel
oibz cōcurrentibz. qz pmo est q. aliū an se nō
hzt act' pmi pbi distribuit cuilibz isolidū
ideo etiā act' secundi verbi. §. qlibet q. pmo
ingredit habebit centū. l. q. filii. §. j. ff. de le.
j. Sed si dicat. qd q. ingressus fuerit pmo
habebit illū equū l' hūc fundū. tūc plibz sil'
ingrediūt null' dz hīc ex p. p. significat
to pbi. q. vnu iū requirit. Itē ibi. qd q. cepe
rit vexillū bobemoz beat cētū: duo sil' capi
unt: hi duo cētū iū habebūt. Rō Bar. qz
act' pmi pbi. s. capiendi vexillū nō cōpetit
cuilibz isolidū. iō nec act' scdi pbi. s. habē
di cētū. Et est file. sic duo sil' p. p. it trabē et
null' eoz p se. l. ita vl' herat'. §. j. ff. ad. l. aq.
Discussor. Requre infra inspector.

Disertus vel disertor est idē qd facundus. z
inde dz disertatio. et est ciuilis sapia. vt. C.
de or. cog. l. qualis. inde venit singularis
disertissim: as. vt. C. de aduo. diuer. iu. l. pe
titionē in iudicio.

Disiungere vl' distinguere ē pferre data vl' ac
cepta. vt i. l. cognoscere. §. j. de p. sig.

Dispendiū dz dānū vl' detrimentū. Aliter dz
longū z inutile. cōpendiū p. breue z vtile.
de accu. qliter et qū. ij. ad fi. enc. dispendia.

de rescript. li. vi. i glo. ij. et cle. dispensatiofam.
de iudi. fa. re. q. ob gratiam. de re. iur. li. vi.
inde dispensatiofam. l. dānosus. cle. pall. de iur.
di. vbi cor. in glo. Quis dispensatio dicitur idē
qđ rediosum absqđ tñ. vtilitate. vt i. iu. pall.
dispēdia. et qđliter.

Dispensatio est idē qđ disponere. vñ dispensato
res dicunt eo qđ domū alicui⁹ vñ res dispo
nūt. et ita accipit in l. dispensatores. ff. de so
lu. et dicit dispensatio qđ diuersa pēlare. vñ rī
gorē iur. relaxare p eū qđ facere pōt. et si alit
sit nō est dispensatio sed dissipare.

Dispensatio est iuris cōis puida relaxatio.
vtilitate seu necessitate pensata fm Guil. i
spe. ti. de dispen. Vel sic. est rigoris iuris p
eū ad quē spectat canonice facta relaxatio.
i. q. viij. nisi rigor. et c. se. Quis tñ dispensatio
sumit improprie scz p iur. declarationē. vt i
c. qñraualis. de iureiur. put ponit in spec.
ti. de lega. rubri. de dispētia. §. j. Itē fm Jo.
an. quē seqđ dñs Anto. de buri. dispensatio
est qđā cōis mensuratio ad singula. et ē de
iure pcessa ppter impossibilitatē. puidendi

de oibz picularibz. sic nauigātes qđā pñct
unt vt alia salua sint. i. q. viij. dispensatioes.
Et traxit originē a deo qđ ex sola miscōia et
dispensatioē vñuersa creauit et ea subiecit
homini. insti. de re. diui. §. in pecude. Et dis
pensatio ē qđrplex. scz semisplena ad mino
res ordines. vt i. q. j. si qđs heretice. Plena
ad sacerdotiū. i. q. viij. puenientibz. Plenior
ad epm. xij. di. nos pñetudine. Et plenissi
ma ad pmatū oēs ordines et dignitates. xliij
q. iij. ipa pietas. vt no. Jo. an. in glo. c. pal.
nos pñetudines. Itē nota qđ dispensans dicitur
bñe intuitū boni vñuersi. cū ois lex p bo
no publico sit inuēta. iij. di. Erit autē lex et
intuitū rōpis. et cause. hinc ē qđ si dispensatio
fiat absqđ intuitu rōnis dissipatio dicitur. vt no.
in. c. qđ instantū. de pben. in glo. vlt. etiā nō
tutus est qđ ad deū cū qđ sine cā dispensat. vt
no. Ber. in. c. nō est. de vo. et vo. redem. fa.
xj. q. iij. is qđ pēst. et. xliij. q. j. manet. Et des
bent tria mouere dispensantē. necessitas. vñ
litas. et euīdēs progatua meritor. i. q. viij.
tali pñgio. et c. exigit. Itē dispensatio nō cō
cedit cuiqđ nisi habēt legē pcedere et tolles
re. et sic p pñcipē et papā vñ eoz auctorita
te fieri pōt. Et dicitur notāter qđ dispensans dicitur
spicere cōmodū vñuersi. qđ alia videretur
dispensatio impossibilis. cū ius cōe introductū

sit p bono publico. iij. dist. c. sup all. Et qđ
dispensatio ius puatū dicitur. iij. di. puilegia.
et ius publicū pferēdū sit puato. c. bone. j.
de postula. pla. sic em dispensatio fit etiā p
bono cōt. Itē nō dicitur acceptio psonarū qđ p
hibet. c. nouit. de iudi. et de re. iur. i. iudicij
li. vi. Qñ circa eqles eqlia. et ineqles seruā
tur inequalia cū bonos nō solū metu pena
rū. verū etiā pñtor exhortatiōe afficere de
beam⁹. ff. de iudi. et iur. l. j. Jo bene cōcedit
vñ qđ alij denegat. Itē licet ius natura
le nō admittat. c. dispensatio. xij. dist. in pn.
Et ius cōe fundet sup naturali rōe. di. j. cō
suetudo. Tñ dispensans mouet rōe pñculari
ri ius cōe. qđ nō pōt oibz pñcularibz pñ
dere. §. dispensat fm naturalē eqtatē et rōnas
biliter. nā qđ p alijs laborat pñtiat. et plura
sentiet cōmoda qđ habuit onera. vt in reg. qđ
sentit on⁹ et c. de re. iur. li. vi.

Disputare est allegare. vñ vñ intentionē suā
p pñtiōes i iudiciū deductas ostēdere et
eā vñtibz asseuerare et roborare. vt. ix. q. iij.
alioz. et. xliij. q. viij. pñtor. et de fl. stru.
in dilectos. et de re. iur. abbate sanc. li. vi. cū
silibz. Qñtū hñmōi allegatiōes et disputas
tiones fieri debet sup testibz et alijs actibz
pñt in. c. de causis. de testi. et i. aut. c. ti. §. qz.
cū similibz. De hac materia vide spec. ti. de
dispu. §. allegare.

Distrahere ē vñdere. vt. ff. de pñtrabē. emp. et
vñ. l. si ita distrahū. et. l. re alienā. et. l. qñcō.
eo. ti. cū multis similibz.

Diuertere ē discedere diuortio. i. tractū ma
trimoniū separe. Vñ dicitur. mulier diuerit se
a viro suo. vt. l. iij. ff. de diuor. et. l. si ita filia.
ff. eo. ti.

Diuinatio accipit tripliciter. Primo p scia
theologie a qñ theologi dicunt diuini. Sec
cūdo p scia infusa a deo. et sic accipit puer.
xvi. c. Diuinatio i labijs regis. nā i iudicio
nō errauit os eius et c. Tertio p scia magi
carl fallaci pñanatiōe vñ pñbenatiōe. qz
falli pñete et magi fingūt se pñdere vñ pñ
scire futura. vt capis in. l. nemo. C. de male.
et mathe. et c. et sic dicitur diuinatio a diuio as.
are. i. vaticinari vel futura pñdicere. Bonus
autē diuinatiōis a pñis fert esse allatū. et di
uini dicti sūt qñi deo pleni Sūt autē duo ge
nera diuinatiōis. cuius quidā qñtuor dixe
rūt esse genera. Et habent hec oia. xvi. q.
iij. c. j. in pn.

dispensatio

Dispensatio
Dispensatio

2^a m

3^a m

Dispensatio
Dispensatio
Dispensatio

Dispensatio
Dispensatio
Dispensatio

Dispensatio
Dispensatio
Dispensatio

Divortiu fm Goff. et Hosti. in sum. e. ti. §. i. est inter virū z mulierē legitime facta se-
paratio. Et dicitur legitime. i. q̄s de p̄iurū hō
nō lepat. i. violēter z abiq̄ rōne. Nō ei hō
sepat q̄s pena dānat. q̄s reat' accusat. q̄s
maleficiū coartat. xxxij. q. ij. c. solet. z de cō
sang. et affi. c. de infidelibz. Et dicitur a diuersi-
tate mentiū. qz bi q̄ matrimoniu distrahūt
in diuersas ptes eunt. vt. ff. e. ti. l. j. z. ij. z. ff.
de p̄. sig. l. inter stuprū. §. diuortiu. et. l. inter
diuortiu. Sic ḡ di ciū ē a diuortio. qz in
veritate diuerse sunt mētes diuortiato:ū q̄
pus erāt p̄iurē vnitoz. q̄re etiā repudium
dici solet. ff. e. ti. p. totū. et. C. de repu.

Diuus idē est q̄ sacer vel diuinus.

Diualē accipe. i. eplam impialē p quā reue-
lata est q̄ntitas q̄ solita erat dari in ordina-
tione pontificis.

Dies est duplex. naturalis z artificialis. Na-
turalis est q̄ more romano incipit a media
nocte. et altera sequēti media nocte finit. l.
more. ff. de fer. Et significat put quis signi-
ficādi mod' declarat. Nā ibi. herede istiuo
ex die tali vsq̄ ad diē talē dies nihil fac. qz
tollit dies: dispositio remanet pura. l. here-
ditas. ff. de here. insti. Sili ibi. Constitutio
p̄dio tuo seruaturē tali die vsq̄ ad talē diem
ff. de serui. l. iij. Rō. qz hoc casu z p̄cedenti
sic ciuilitē disponit vt nihil significet ipso
iure: sed in effectu. Item ibi. Promitto tibi
ascēdere capitoliū p̄ma diē q̄ mortuus ero
nihil significat. qz subiecta materia signifi-
care nō dat. Sed ibi. Legō tibi fundū post
decēdiū p hāc diē appositionē ipedit trā-
latio dñij. vt i. l. sempronius. ff. de vsu fruc.
lega. et tñ ibi p̄mitto tibi decē. post decēdiū
nō impedit obligatio. l. ceterisimis. ff. d. ver.
obli. et ita dies appōita significat tibi dñij
impedit. hic aut nō significat obligationē
impediri: s̄ tñ executionē. s̄ q̄ sit rō diuersi-
tatis doctores se multū inuoluūt. p̄ tñ di-
ci ista rō. qz si ipeditet obligatio nulla esset
p̄missio vel legatū. nā ad id tps trahi non
pōt. Sec' in p̄ditōe q̄ de sui natura retro-
trahit: s̄ dies certa n̄ p̄t sic retrahi i dñio
et sic dies optie ipedit dñij trāslationē. Itē
ibi. Promitto tibi q̄ die mihi placebit va-
let dispositio. qz dies seu tps p̄t poni i volū-
tate obligādi licz nō ipe act'. Etia dies in-
certus p̄ p̄ditōe h̄i. vt i. l. dies incertus. ff.
de cōdi. et demon.

Dicte sunt colūne ecclesie in q̄bz imagines
patrū i suo cathalago ponūt. Vel sunt ta-
bule scribēdi vel pingēdi a dicto dicte.

De DD

Docibilis p̄rie dicitur liber. Sed docilis est hō
doctrinal. ponit tñ vnū p reliq̄. xxij. dis. q̄
ēps. in p̄n. Et Petr' in epla. Erūt oēs doci-
les deo. xxxvj. di. §. ecce.

Dolus mal' fm Hosti. eo. ti. i. sum. z Goff.
est calliditas fallacia aut machinatio ad cir-
cūueniendū decipiendū seu fallendū alterū
adhibita. vt. ff. e. ti. l. j. §. j. et cōmittit callidi-
tas talis i tacēdo vl' dissimulādo. vñ Sa-
lo. Qui dissimulat iniuriā. callidissim' est. z
pōt poni exēplū i vēditore si sciebat fūtu-
rē debet vl' rē alienā vl' aliū obligatā eē nec
certificauit emptorē teneat ei. qz dolo malo
p̄lat' ē. d. h̄ d. resep. c. sup. lris. xxv. q. ij. p̄feri-
ptū. S̄ fallacia cōmittit i mentiedō z fal-
sum asserēdo p̄ p̄sciam. vñ Aug. Vēda-
ciū est falsa vocis significatio cū intentione
fallēdi. xxij. q. ij. §. ille ḡ. Machinatio cō-
mittit ex pte p̄boz. xxij. q. ij. q̄q̄ arte p̄boz.
nā machinatio est occulta insidatio. Dicit
aut dol' mal' ad differētiā doli boni. nam
dol' bon' ē qñ aduersus latronē vel inimī-
cum q̄s machinat. mult' for' i hostē pu-
blicū. xxij. q. ij. vñ l. c. q̄rit. et. xxij. q. viij.
vt p̄dē. ff. de le. ij. l. cū p̄. §. ticia. ad fi. z tñ
dol' fraudē excludit. ff. d. le. ij. l. p̄all'. Est tñ
hosti fides fuāda fidē seruāt. xxij. q. j. noli
existimare. s̄ frangēti fidē fides frāga eide
vt. C. d. pac. l. cū pponas. i. glo. Accur. Vñ
veteres doli bonū vocabāt solertiā. vt. ff.
eo. ti. l. j. §. nō fuit. vñ dicim'. iste ē bone in-
dolis. q̄si bonū doli tñ h̄ns. l. ingeniu et
solertiā. vñ z Salo. i iudicādo meretrices
bonū doli adhibuit. i. ingeniu. de p̄sum. c.
afferre. Itē dol' bon' fraudē excludit p̄all'.
l. cū p̄. Itē dol' fraus z simulatio sūt noia
reatū q̄ nūq̄ p̄mittunt a canone. et q̄ pec-
cat non peccat de legis auctoritate. xxij. q.
iij. q̄ peccat. et vñ simulatio est de his q̄
vl' me. ve cā fi. vñ Nil refert armis p̄tingat
palma dolone. nā dol' ē p̄t' quā q̄s i hoste
requirit s̄ ne dū q̄ alienā p̄fidia arguat p̄riā
fidē soluat. xxij. q. iij. inocē. z quō ex dolo
dat ac. doli: q̄ dicitur i s̄fidia cū nullū aliū re-
mediū sugest. de h̄vide goff. Et nota dīstaz
inter ista q̄nq̄ noia. dol'. lata culpa. leuis

culpa, leuissima culpa, et casus fortuitus? nā
dolus est inuidiosa vel studiosa machina-
tio ad aliquē decipiendū: vt sup̄ dictū ē de
dolo malo, p̄bi grā. Deposuisti penes me
librū et ego dolose ad finē q̄ titiū quē scio
furē esse et q̄ vult furari librū tuū in domo
mea intrare faciā: dimitto ostiū aptū vt in-
tret et fures ego teneor de deposito subtra-
cto: qz cōmisi doli. Sed lata culpa ē nō in-
telligere qd̄ omēs intelligūt: vel nescire qd̄
oēs sciūt: vl̄ qd̄ maior p̄s scit. Leuis culpa
est desidia vel negligētia, sed leuissima cul-
pa est q̄ aliq̄ mō potuit prouideri. Et casus
fortuitus est inopinatus: qz rei euentus q̄ a nul-
lo diligēt potuit p̄caueri, vt inundatio, nau-
fragiū, ruina, incendiū, tēpestas, incursus
latronū, de q̄b̄ insti. q̄, mo. re p̄tra. ob. s. itē
is cui, et ibi melius q̄ aliq̄ alia lex, et. C. de
p̄g. act. l. q̄ fortuitis. Et qn̄ doli adhibet
reus intelligēda sūt p̄ba fm̄ q̄ actor intelli-
git, al̄s debet intelligi p̄ba in p̄prio sensu, de
spon. et lris. in tex. et glo. Itē q̄ doli obij-
cit doli p̄babit, l. quoties, ff. d. p̄ba. hoc tū
fallit in pastore, q̄ negat suo dolo vel negli-
gentia ouē perijisse, et in custode carceris, ar.
ff. de edē. l. si q̄s, s. vl̄. Itē dolus est fraus
et nō ecōuerso, ff. de pac. l. iur. gen. s. dolo.
Sed p̄tra, ff. de re. iudi. l. fraudē, vbi d̄ q̄
fraus nō fit sine dolo. Solutio. Fraus fit
dupl̄r. Uno mō de re cū p̄silio, et sic nūq̄
fit sine dolo. Alio mō de re sine p̄silio, et qn̄
aliq̄s decipit aliquē re ip̄a ignorāter: et sic
fit sine dolo.

Doli capax est, primus pubertatis, scz quando
mas habet. xj. annos et dimidiū, tūc em̄ p̄t
delinq̄re p̄terq̄ in adulterio fm̄ Accur. Fe-
mina p̄o qn̄ habet. ix. et dimidiū annos, vt
no. ff. de re. iur. in. l. penul. Aug. p̄o dicit in
epla ad renatū. q̄ puer d̄ doli capax cū est
septē annos, qz tūc mentiri et verū loq̄ po-
test, de hoc no. in. c. omnis viriūq̄ sexus.
de peni. et re.

Domiciliū alicuius est ibi vbi maiorē p̄tē for-
tune sue p̄stituit: vel magnā p̄tē bonorū suo-
rū, vel si ibi h̄z larē, s. familiā, vt. C. de inco.
et censu. l. si ciues. l. x. vl̄ si nihil ibi haberet
assidue tū ibi cōuersat. Sola tū domus nō
constituit domiciliū: sed magis ibi erit vbi
q̄s summā rerum suarū p̄stituit, vñ rursus
discessur? nō sit. vñ cū p̄fectus fuerit pegrina-
ri videt et ad quē locū cū redierit pegrinari

desinit. De h̄ Inno. de fo. cōpe. ex pte. Ab-
bas tū nō p̄t habere domiciliū nisi in suo
monasterio, licet aliq̄ seculares clerici sic et
laici bñ p̄nt pla h̄re domicilia cū diuersis lo-
cis se ita instruxerint, vt nō min⁹ in vno q̄s i
alio se collocasse videāt. P̄t etiā q̄s eē sine
domicilio fm̄ Hoff. de fo. cōpe. Et q̄uis
Hoff. sc̄psit q̄ clericus ibi habeat domiciliū
vbi larē p̄stituit non sp̄ vbi ecclesiā h̄z. Ars
chid. tū no. q̄ loc⁹ vbi clerici seu loca in q̄b̄
clerici tenent ad residentia sp̄ dñt p̄ domici-
liis reputari, licet etiā aliq̄ p̄tradant, et sic
etiā no. In. et Hosti. de p̄uic. ex ore, vide d̄
hoc Archi. de rescrip. statutū, l. vj. glo. sup̄
p̄bo. actor et reus.

Domiciliū directū fm̄ Azo. i sum. de iure em-
ph. circa fi. d̄ h̄re ille q̄ possidet ciuilit̄ tā-
q̄ dñs, et illud d̄ dñum directū. qz solus
dñs direct⁹ h̄z ciuile possessionē, vt no. in. l.
iij. s. ex p̄ria. ff. d. acq. pos. vl̄ iō d̄ h̄re dñū
directū, qz sine oī alia obligatiōe liberā p̄tā-
tē h̄z rei, q̄liter non est in illo q̄ h̄z dominū
vtile vel mixtum.

Domiciliū merū forte idē est qd̄ directū, licet
de illo dñio et sequenti raro legat. Dicit tū
q̄ illa duo dñia merū et mixtū sūt port⁹ due
differentie q̄ diuidūt h̄ gen⁹ imperiū, vt sic,
omne imperiū aut est merū aut mixtū, vt l.
imperiū, ff. de iurif. om. iur.

Domiciliū mixtū est illud qd̄ p̄tim puenit cū
directo dñio: et p̄tim cū vtili.

Domiciliū vtile fm̄ Azo. d̄ h̄re ille q̄ solum
naturaliter possidet et nō ciuilit̄, vt emphi-
teota, et vltufru. et feuda, qd̄ Jo. nō placet,
vt. l. iij. s. ex p̄rio, ff. de acq. pos. S̄z qd̄ d̄ v̄
Azo refert in sum. C. de iure emphi. dicunt
emphi. h̄re qndā ciuile poss. s̄z et vtilē rei v̄
dicationē, ff. si ag. vec. l. j. Et differt domi-
niū a possessione, vt. l. si q̄s, ff. de acq. pos. in
s. differentia. Et ibi no. Bar. qd̄ sit dñum et
q̄ttuplex. Et q̄uis cōiter dominiū tradat
rei traditiōe, dat tū casus q̄ dominiū tradi-
tur sine rei traditiōe saltē noua: qn̄ videli-
cet q̄s prius h̄z re aliq̄ titulo, s. p̄gnozi ob-
ligatā locatū vel cōductū. Et creditor dicit
debitori, placet q̄ habes pignus in solutū,
et respondet placet, vt no. in. l. cū dominiā
C. de p̄g.

Dñi recti erāt qd̄ officiales defensores ciui-
tatū vel municipiorū.

Dñi minorū magistrat⁹ sic dicti, qz dñi recti

qz suffragia duoz eligebant vn? pstitueba-
tur a plebe: alter a maioribz, vt, C. de iud.
Dom? sumit qnqz p agnatione, l. cu vnus. in
pn, ff. de ali. et cib. leg. et ad sylle. in pn. Itē
p oibz cohabitantibz i domo, C. ne li. po. li.
pa. p. l. j. i fi. Recipit etiā p oibz gerentibz ea
dem signa vel arma, Etia cōster dom? est q
pstat ex parietibz tecto z fundamēto ptegēs
nos a caumatibz z imbribz, Si oēs de do-
mo nobiliū dicunt an bastard? cōprehē-
datur, Et rñdē, capiēdo p agnatione tūc nō
cadit, Si p descendētibz ex eodē sanguine
tūc pprehendit, vt i. l. pnū. in. fi. ff. de p. sig.
Si capit p habitatōe: tūc attēdit an sit ha-
bitās vl' ne, Si l' recipiēdo p portatibz idē
signū z est videndū an portet vl' ne, Et dic
Bar, qz fm cōem modū lōbardie dīcēdo
oēs de domo intelligunt oēs de eodē san-
guine descendētes, sed qn simplr sit mēto
de domo: tūc capit p loco, De h vide Bar,
in. l. tutel. ff. de ca. dūmī, Nā appellatiōe do-
mus fm Bar, nō pprehendit porticus nisi si
at extētio vocabuli, Et sic statuta de do-
mo nō pprehēdūt porticū, Alij p. in. l. cer-
ta, ff. de le. j. in. s. j. si qz ad op?, Stante g
statuto qz punitat rept? sine lumine in nocte
extra domū fm illos nō punitat reperit sub
porticu dom? sue,

Domū reuocare ē dīcere te nō debere litē pa-
ti eo loco q puenerit, s. j. ibi vbi domū habes
vñ legat? q mittit romā vl' vocat a pncipe
p necessitate vl' vtilitate reipublice: nō tene-
tur tūc ibi rñdere: s. j. h ius reuocādī domū
De h vide qd legi? z no, de fo. cōpe. c. vl. et
de dila. exposuit, et, ff. d iud. l. i. j. s. legatis,
Donatio fm Azo, in sum. C. de dona. z fm
Hosti, in sum. e. ti. s. j. est rei licite nullo iure
re cogente mera liberalitate facta collatio,
vt, ff. e. ti. l. donari, Nā illicita rei donatio
nō tenet, vt d. l. s. scz, Et dō donatio qñ do-
ni gñs cōtractatio, vt, ff. de dona. cā mor-
l. senat? s. donatio, Donatiōis aut diuerse
sūt spēs put no, Azo, et Hosti, ibidē, qz alia
est inter viuos, alia est causa mortis, Et hec
sunt duo genera donationū, vt insti. e. ti. in
pn, Itē donationūz inter viuos alia est ob
causam interpositā alia simplr, Et illarum
simplicitū alia ē simplex pura z pfecta, alia
impfecta seu pditionalis, Et sub hac specie
donatiōis ob cāz forte cadūt donatiōes int
viriū z vxorē, imo qnqz sūt simplices: z tūc

regularitē sunt phibite ppter causas q no, C.
de dona. añ nup. l. si. añ mediū. l. libi simpli-
ces, Interdū ei donatiōes ille fiūt ob cām
honestā z licitā, z sunt pmissē vt in casibz q
sūt, ff. de dona. inter vi. z vxor. l. si spōsus, s.
cōcessa, vsqz ad, s. si marit?, et q i illo, s. etiā
p suenerūt notari p doc. l. casus ples: inter
qz casus sūt aliq in qbz etiā simplex dona-
tio valet, Jō dictū est sup regularitē z spōsa
lia dona, qz sp i dubiū ob cām futuri matri-
moniū psumit facta, vt no, in. l. cū veterē, C.
de dona. añ nup, Donationū etiā cā mor-
tis tres sūt spēs nō fm ordinē regularē: sed
etiā fm ordinē alphabeti, vt in ti. de dona,
ppter nup.

Donatio añ nuptias vel ppter nuptias fm
Azo, i sum. C. e. ti. est illa quā facit sponsus
vl' aliqz suo noie spōse: vl' alteri noie spōse
Et hec donatio est ob cām, Forte tñ sic dō
l. si. C. e. ti. vbi h expsse hz q nō sit donatio
simplex, qz sic sine mrimonio dos ē nulla:
ita hec donatio sine mrimonio nlla ē, Hic
est q illa donatio vocat antiferma qñ pñia
donatio, Et dō ab anti qd est p. z ferna do-
natio, vt pal. l. C. e. ti. Marit? em ab vxore
accipit dotē, i. donationē ob mrimoniū, sic
ecōtrario ipe donat vxori ppter nuptias, Et
iō licz olim dīceret donatio añ nuptias: tñ
qz hodie pcedit fieri p? nuptias, tūc hodie
vocat donatio ppter nuptias, vt insti. de do-
na, s. est z aliud gen?, et d. l. finali,

Donatio cā mortis fm Azo, in sum. eo. ti. C.
cū quis vult magis se hie qz eū cui donat,
subaudi tradēdo, vt se obligādo ne hec dif-
finitio legatū pteat p pba ibi posita, Dī-
cit em tradēdo vl' se obligādo vt nō referā-
tur ad testatorē, Differt aut hec donatio, s.
cā mortis a legato, iuxta ea q no, C. de do-
na, s. j. i fi. Hosti, aut e. ti. in sū. s. j. eā sic dif-
finit, Donatio cā mortis ē timore mortis im-
minentis vel future alicui? rei pvide et libe-
raliter facta collatio, Et hui? tres sūt spēs
fm Hosti, eo. ti. in sum. qz ponit sub, s. q
ei? sub p. spēs, nā donationū cā mortis pri-
ma spēs est cū qz donat metu mortalitatē
futurez nō instātis, Scda est cū qz donat
metu mortalitatē instātis desperās de cō-
ualescētia, z hec donatio cōparat ei que est
inter viuos, Tertia qñ magis vult se hie qz
eū cui donat: et magis donatarīū qz suum
heredē, Preditē species possunt colligi ex

l. senatus. s. mortis. iuncta. l. j. ff. e. ti. et sunt expresse in. l. j. eo. ti.

Donatio inter viros et uxores fm Azo. i. sum. C. et. est q̄ sit p̄stante matrimonio q̄ fm leges est p̄bibita. s̄o ne mutuo amore inuicē spoliarent donationē nō sperantes s̄ p̄fusa erga se facilitate abutētes: nec esset eis studiū liberos potius educādi. Et est illa rō fm Azo. q̄ sepe futurū esset vt matrimonia se pararent si nō donaret bī q̄ possent: et m̄rimonia venalia essent. oīa p̄dicta habentur eo. ti. l. j. et. ij. Aliter t̄m accipit. de hoc vide Hosti. in sum.

Donatio inter viuos fm Azo. in sum. est q̄n rē quā dono malo h̄c illū cui dono q̄ me. Hec diffinitio colligi p̄t ex. l. j. in p̄n. ff. de donat.

Donatio inter parētes et liberos fm Azo. i. sum. C. de donat. inter vi. et ux. vbi d̄r q̄ oīa illa q̄ dant de donatiōe inter viros et uxores. Hec em̄ vt no. C. et. l. donatiōes. iuris impossibilitate p̄hibite sūt: cū vna et eadē p̄sona iur̄ artificio estimet p̄r et filiū. genitor et genit̄. vt. C. de i. pu. et alijs subit. l. si. ad finez. Si alter alteri donat sibi p̄t donare videt. et iō nulla est donatio nisi in casibus puta in dote et donatiōe p̄r nuptias. vt. ff. faml. hercis. l. si pomponi p̄hiladelphus. et. ff. de colla. bo. et de colla. do. p. to. q̄ eq̄s passib̄ ambulat. vt. l. si. C. de dona. an̄ nup. Itē cū donat mobilia filiofamilias eunti i castris. vt. C. faml. hercis. l. iij. Itē valet remissio usufruct̄ in rebus aduētijs. vt. C. de bo. lib. l. cū oportet. s̄. sin̄ aut̄ res. Et de oībus p̄dictis casib̄. s̄. i. q̄b̄ tenet hec donatio. est glo. no. C. de inoffi. dona. l. j. in p̄bo duab̄. Itē donatio facta i alimētū. als nō tenet donatio. s̄ t̄m si facta ē in filiū tāq̄ in extraneū v̄l collata i eū sup̄mo iudicio cōfirmant eodē mō et cū eadē determinatiōe q̄ p̄firmat donatio facta inter iuges. vt. l. donatiōes. pall. C. de dona. inter vi. et ux.

Donatio mera ē eadē cū simpliciter. l. q̄n inter viuos donatio fit. Q̄n etiā d̄r pura liberalitate nō ob cām secutā. Si p̄o fit ex cā p̄cedēte tūc d̄r remuneratio potius q̄ donatio. vt. C. de bo. lib. l. cū oportet. s̄. cū aut̄.

Donatio facta ob cām interpositā fm Hosti. in sum. eo. ti. s̄. q̄t et spēs. est quedā donatio inter viuos que fit ob causam inter-

positā: et denotat vt aliqd fiat vel non fiat: v̄l p̄pter qd sit donatio secuti p̄r sine. iura ea q̄ habent. l. j. s̄. j. ff. de donat. vt etiā sup̄a dictum est.

Donatio p̄fecta et pura est spēs donationis simpliciter. et ē q̄n statim pura liberalitate trāssert dñium rei date. de ista. C. de dona. ff. e. ti. generalit̄. p. to. et maxie. ff. e. ti. l. j.

Donatio aut̄ imp̄fecta siue p̄ditionalis vel sub mō est etiā spēs donatiōis simpliciter fm Hosti. ibidē. et ē q̄n statim trāssert dñium rei date: et nō nisi sub p̄ditione. vel mō v̄l in die. vt dono tibi si rex intrauerit italīā. vel dono nō q̄ tuū sit h̄nc ad annū. vel aliqd h̄mōi. De ista materia req̄re. L. de dona. q̄ fit sub mō. et cōdi.

Donatio simplex est q̄ cām nō h̄z. et cū donatus nullo casu vellet ad se redire qd dedit v̄l daturū se p̄misit. vt. ff. de dona. l. j.

Donatio sub mō p̄phendit s̄. sub donatiōe p̄fecta vel imp̄fecta.

Donatio sp̄s salicia fm Azo. i. sum. C. de dona. an̄ nup. s̄. sponsalicia. d̄r illa q̄ a sponso sponse fit. v̄l ecōtra. licet raro accadat. C. et. pall. l. si a sp̄so. s̄. q̄ si sp̄sa interueniente. vbi d̄r. si sp̄sa interueniente vel nō interueniente osculo donatiōis titulo. qd raro accidit fuerit aliqd sponso largitū. Rō. q̄ se mininū gen̄ avarissimū est in donādo. ff. ad vellela. l. sed si ego. i. si. vbi d̄r. Facili⁹ se mulier obligat q̄ alit̄ donat. Et ibi no. Accur. Hec donatio fit iuitu mulier. et iō nō p̄t dici vere p̄r nuptias donatio: s̄ simpliciter. Cōditio aut̄ inest si steterit p̄dantē vt. C. de dona. an̄ nup. l. cū veter̄ snia

Donec. notat Jo. an. calderi. i. cōmento de creta. post cessionē. de p̄bat. et significat diuersimode put q̄duis mediū p̄babile significare declarat. p̄bi gr̄a. Lego filie decē donec nubat. significat legatū esse annuū. l. legatū. ff. de annu. lega. Rō. q̄ hec dictio significat limitationē. Et ex h̄ sequit̄ q̄ testator voluit facere multiplicationē. cui⁹ fit limitatio ad tps nubēdi vt extūc nō debeat. Itē ibi. lego filie fundū cornelianū donec nubat v̄l donec capitolū ascēdat: nō fcat legatū annuū. q̄ subiecta materia nō patit̄ q̄ nō est multiplicabilis. sed t̄m significat extinctionē adueniente tpe nup̄ v̄l ascensionis capitolij. Itē ibi donec luuentariū scribit. non licet creditorib̄ et legatarijs heredem

cōuenire. l. si. s. donec. C. de iur. deli. qz sub
iecta materia h declarat. Nā inuētariū de
bet incipi z finiri infra certū tps. vt in ea. l.
dī. Itē ibi. creditor fac debitori pactū d nō
petēdo donec tū fiat cōsul. fcat limitatio
nē exceptōis p euentū. et sic etiā cōditionē
vt si tūtius fiat p sul finiat exceptio pacti si
nō h morit aūqz fiat p sul fiat ppetua exce
ptio. l. sufficit. ff. de condi. et demon. Nā ex
euentu icerto futuro significat p ditiō. l. itaqz
ff. si cer. pe. Itē ibi. loc ē p ditiōi furtiue do
nec dñiuz a dñio recedat fcat limitatōez et
qz ipō iure dñio recedēte nō ē loc p ditiōi. l.
sine. S. tādū. ff. d. p dī. fur. Itē pmitto decē
singul' ānis donec tū p sul fiat. titio exīte
p sūle adhuc obligat' suz ipō iure h petēte
repellā. l. eū q ita. s. q ita. ff. d. p. ob. Rō. qz
nō est in potestate disponēti obligatiōē
limitare tpe. vt ipō iure finiat tpe. Itē lego
fundū donec tū fiat p sul. ipō existēte p su
le finit legatū z dominiū ipō iure ad here
dem reuertit. l. si. C. d. leg. qz in potestate te
statoris est facere legatū tpele z finire tēpo
re ipō iure vt ibidē. Itē ibi. dono tibi p ditiū
donec tūtius fiat p sul. titio existēte p sūle nō
finit donatio ipō iure. nec reuertit domini
um ad donantē. ar. l. ea lege. C. de cōdi. ob
causam. Rō. qz nō est in potestate p trahen
tū facere p tractū finiri tpe. vel dñiū trāf
ferri. et sic de p similibz.

Dos fm Azo. in sum. C. de iure dot. est qd
dat a muliere marito. vt. l. si rē estimatā. ff.
de iur. dotiū. vl' ab ei' pte vel extraneo. vt
in. s. accedit. l. vnica. de iure dotiū. cū infini
tis alijs. in qbus dos sp marito dat vel ei'
patri. vt. l. fund'. ff. fa. hercl. z si maritus. z
l. si filia. s. bec aut. eo. ti. Et h ppter onera ma
trimoniū. vt. l. p oneribz. C. de iur. dot. vt p
petuo sit penes eū. vt. l. j. ff. de iur. dotiū. Et
durat qdū durat matrimoniū: nisi marit'
vergat ad inopiā. hoc id ē. qz dos soluto
matrimonio debet redire ad vxorē vel ei'
heredes. sicut donatio ppter nuptias ad mar
ritū vel eius heredes. C. de pac. pue. super
do. le. pe. et aut. equalitas. vbi dī qz bonuz
est ar. de dote ad donat. ppter nuptias. Fal
lit hoc in casibz in glo. vnica. circa mediū.
in. c. puenit. de emp. et vendi. Dicit aut ferz
na vt canit glo. C. de dona. an nup. l. si. j. q
ppter matrimoniū cōceditur. et sine eo non
potest esse. vt pal. l. si. C. de dona. ante nup.

et. ff. de iur. dot. l. iij. cum similibz. nec ppter
matrimoniū phibetur sicut phibent sim
plices donationes. Et oportet qz dos qd
matrimoniū sit nō dando defectū: sed de iu
re p tractū. vt. C. de p dī. ob causam. l. j. et re
petitur quādo matrimoniū stare nō p r. c.
et si necesse. de dona. inter vi. et vxo. Et tiam
reddit mulieri separe ppter p sanguinitatez.
c. nup. z. c. j. eo. ti. Diuidit aut fm Azo. vbi
supra dos in pfecticiā de q habet in. l. pfe
cticia. ff. de iur. do. et in aduenticiā. Que di
uisio colligit ex. l. filie dotē. ibi nec dubiuz.
C. de col.

Dos aduenticiā fm Azo. est q non pficiat
a patēte vel tāqz a parēte. vt si extrane' de
derit pū vt daret i dotē. l. pfecticia. s. si qz
certā. ff. de iur. do. Vel si p nō tāqz pater:
sed vt extrane' dedit. puta qz debebat filie
et ei' volūrate dedit in dotē viro. vt d. l. pfe
cticia. s. si. s. ceterū.

Dos pfecticiā est q a patre vel tāqz a pte vel
ab auo vel p auo pfecta est. s. de bonis eius
vel facto ei' p filio vel nepote eius. vel quā
als de mādato eoz cōstituit vt p ses aut cu
rator dedit de bonis alicuius eoz. Si erat
parens p dīgus vel furiosus. nec refert an
filla vel neptis sit in potestate pstituta vel
emācipata. Nō cū ius pātis sed nomē pa
renit' facit pfecticiā a parēte. s. videt' data
si ipe dicit vel iubet aliū dare vel p ses vl' cu
rator ei' dedit vt dicitū est. Idē est si nego
cior ei' gestor dederit et ipe ratū habuerit
q oia habent in dicta. l. pfecticia. in p n. lun
cro. s. j. et fi.

Dotis pūilegia sūt multa. Requre d h Azo.
in sum. C. de pū. dot. Et spec. i tractatu lī
belloz. ti. de dona. inter vi. et vxo. s. forma
tis. vbi notat.

Dotis pmissio fm Hosti. vel nuda pollicia
ratio fm Azo. eo. ti. sit p stipulationē: z etiā
qūqz sine pcedēti interrogatiōe. Nā polli
citatio nihil aliud est q offerētis pmissio.
vt no. C. eo. sup rubrica.

De DR

Dromones dicunt' q pērat nauibz ad seruā
dū traiectū mar' in h reipublice militātes.
et maris trāsitiū tenētes vel tuentes. C. de of
fi. psec. ptoz. affri. l. ij. Un etiā adhuc eo
rundē naues nomine vulgari dromones
appellantur.

De Du

Dubiu siue obfcuru p̄bū interptandū est p̄ reo nisi in q̄ttuor casibz, s. qñ agit de causa liberali, de inoffi, testa, de matrimonio, z d dote, vt de fi, instrumen, c. inter dilectos, in glo, vlt, de re iudi, c. vlti. Itē dubia sunt in meliore p̄te interptāda, de re, iur, estote. In q̄bz ad cōem intelligentiā p̄boz recurrendū est, c. ex lris, de spon, z tutioz via i duobz est eligenda, de homici, ad audientiā, et de spon, iuuenis.

Dubius in fide est infidelis, de here, c. j.

Ducenarij dicunt duces, vel magistri ducetorū militū, q̄rū dignitatē dicim⁹ substantiuo noīe ducenam.

Dūmodo, vide glo, i. c. nō p̄t, de p̄ben, li. vj.

Duellū d̄r singular⁹ pugna q̄ fit p̄pter p̄bationē alicui⁹ ita vt q̄ vicerit p̄basse credat, et vici⁹ in p̄batiōe defecisse, et d̄r q̄si duozū bellū factū ad p̄bationē veritatis, ac si p̄ testes q̄s intentionē suā fundasset, vt, c. ij, de pur, vul. Qñ aut sit licitū vel nō, nō, glo, in l. q̄ actione, s. si q̄s, ff. ad, l. aq̄l, vbi d̄r. Si q̄s in colluctatiōe vl pancratio: vel dū pugiles inter se certāt alī⁹ aliū occiderit z in publico certamie cessat aq̄līa, qz glie cau⁹ sa z nō iniurte grā dānū datū videt. Et duellū nō d̄r fieri p̄ ecclia, vt i. c. j, de cle, pug, in ducl. Si tñ cleric⁹ faceret duellū z nō se quere⁹ mors vl mēbz detrūctio posset ex sui ep̄i dispensatiōe in susceptis ministrare et etiā pmoueri, vt in, c. pall. Etā de iure ci uili duellū nō pmittit, l. cū fili⁹, s. j, ff. de le, ij, et ibi nō, glo, fi. Et dicit ibi Bar, se audisse ab imperatore q̄ añq̄ duellū pmittat qñqz req̄runt. Primū q̄ ille q̄ puocat sit su spect⁹ vl diffamat⁹. Secundū q̄ nō possit vera p̄batio haberi de eo de q̄ inculpatur. Tertiū q̄ puocat sit par vel maior puocanti, qz minoz vl inferiori nō licet ascēdere ad supiorē. Quartū q̄ cā sit p̄sonal et nō pecunialis. Quintū q̄ electa sit p̄ duellum via armoz: et non via strepitus iudicialis. Sed Jo, de imol, dicit q̄ reperit fm teges feudoz in tribz casibz pmittum esse duellū. Prim⁹ in ti, de pa, tenē, s. si q̄s hoīem, i. c. j, col. r. Scd̄s in eadē institutiōe, s. si quis aliū. Tertiū etiā eadē institutiōe, i. s. si q̄s miles, vbi videt inuenire q̄ in q̄libet cā capitali p̄t fieri duellū, l. z glo, p̄ teneat de iure

lombardoz, q̄ glo, remittit ad sum. Boff, boniuen, q̄ fecit tractatū de pugna z duello Et dicit etiā duellum monomachia a mo: nos qd̄ est vnū, et chīa pugna, q̄st vnica et singularis, et iō inter laicos p̄hibet, qz in eo de⁹ tēptat, ij, q. v. c. monomachia. Nec obstat exemplū dauid pugnātis cū goliā, qz pullegia paucorū nō faciūt cōem legem xxvj, q. ij, c. nō exēplo. Et in his q̄ raro fiunt miraculū ē, in aut, de p̄sulibz, s. j, circa mediū, col. viij.

Duplicatio ē allegatio q̄ dat reo ad ifirmādu replicationē actoris, vt istī, de repli, s. rur sum, z nō, i spe, d̄ excep, s. nūc d̄ replicatiōe. Vel fm alios ē elisio vl ānihilatio replicatiōis, z bz fieri a reo p̄ replicationē actoris. Duplicitas p̄hibet in sex casibz, vt nō, Archi, xviij, q. ij, in nullo.

Duplonia, vt, ff. d̄ p̄, ob, p̄tinu⁹, s. cū ita. Est iter duplicatū vel sterilitas fm glo, ibidē, nā tex, ibi exponit dicēs, Necqz duplante i diebz ac noctibz z oī tēpestate p̄empta iter cōtinuare cogat, q̄si dicat: h̄ duplonsa facit, nā tex, ibi p̄hibet eū q̄ ephesi daturū p̄miserit, nec cū duplonia te cogi iturum nec tā delicate p̄gredi vt rep̄bensione dignus appareat. Vel ḡ duplonsa d̄r iste q̄ duplata vti⁹ dieta, vel est ille q̄ fortuitu ipis euentu de duabz dietis facit vnā.

Dūtaxat, de h̄ vide Archi, de rescrip, statutu, s. in nullis, li. vj, et de iure iur, c. j, eo, li. Duplois vel diplois est duplex vestis.

De Ecclesia secun

e dum Archi, de elect, fundamēta li. vj, in pn, multis modis dicit. Qñqz dicit collectio sanctoruz, vt, xxij, q. j, nupriarū, xxxij, q. liij, recurrat, in fi. Scd̄o est catholicorū vel fidelium collectio, de cōsecra, dī, j, ecclesia, et sic sumit, ij, q. liij, eno geltrudam. Et nota q̄ sicut ex decre, Julij pape, c. ij, sumit tūc ecclesia est nomē grecū et d̄r in latīno conuocatio: p̄pter hoc q̄ oēs ad se vocat. Et de expositiōe hui⁹ noīs ecclesia, vide, c. querelam, ne pla, vi, suas sub an, cen, conce, in glo, vbi nō, Nā synagoga est p̄gregatio q̄ p̄prie est iudeoz. Sed puocare p̄prie est vtentium rōne. Congregari aut̄ tolent pecora vt dicit Hugo, Et dicit